

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри лісівництва

_____ Наталія ПУЗРІНА
(підпис)
« _____ » _____ 20__ р.

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему: Особливості проведення санітарно-оздоровчих
заходів в умовах війни та їх вплив на екологічний стан
лісів Городнянського надлісництва філії «Північний
лісовий офіс» ДП «Ліси України»**

Спеціальність _____ 205 «Лісове господарство»

Гарант освітньої програми

канд. с.-г. наук, доцент

_____

(підпис)

Наталія ПУЗРІНА

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи

канд. с.-г. наук, доцент

_____

(підпис)

Марина ЛАКИДА

Виконав

_____

(підпис)

Дмитро АНОШЕНКО

КИЇВ – 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ННІ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри лісівництва

канд.с.-г. наук, доцент _____ Наталія ПУЗРІНА

« _____ » _____ 20 _____ року

З А В Д А Н Н Я

на виконання бакалаврської кваліфікаційної роботи студенту

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність _____ 205 «Лісове господарство»
(код і назва)

Тема бакалаврської кваліфікаційної роботи _____

затверджена наказом ректора НУБіП України від « _____ » _____ 20 _____ р. № _____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____
(рік, місяць, число)

Вихідні дані до бакалаврської кваліфікаційної роботи _____

Перелік питань, які потрібно розробити:

Перелік графічних документів (за потреби) _____

Дата видачі завдання « _____ » _____ 20 _____ р.

Керівник бакалаврської кваліфікаційної роботи _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

(прізвище та ініціали студента)

РЕФЕРАТ

Темою кваліфікаційної бакалаврської роботи є аналіз санітарного стану соснових деревостанів деревостанів Городнянського надлісництва філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України та пошук шляхів його покращення.

Об'єктом досліджень є деревостани сосни звичайної Городнянського надлісництва філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України.

У цій кваліфікаційній бакалаврській роботі висвітлено особливості проведення санітарних заходів в насадженнях з переважанням у складі сосни звичайної, впливу цих рубок та впливу війни на екологічний стан деревостанів в подальшому.

У першому розділі роботи представлено огляд літературних джерел за темою дослідження впливу санітарних рубок на екологічний стан насаджень.

У другому розділі роботи викладено методiku проведення дослідження та наведено характеристику зібраних дослідних даних.

У третьому розділі дипломної роботи надано загальну характеристику Городнянського надлісництва. А саме, представлено інформацію про розташування та організаційну структуру підприємства, охарактеризовано лісовий фонд, описано фізико-географічні умови території та проаналізовано економічні умови в регіоні ведення діяльності.

Четвертий розділ роботи містить аналіз дослідного матеріалу, отриманого на досліджуваному підприємстві та детально розглядає особливості виконання цих лісівничих заходів у насадженнях з перевагою сосни звичайної.

Ключові слова у кваліфікаційній бакалаврській роботі: сосновий деревостан, санітарні рубки.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	8
1.1. Поняття та значення санітарно-оздоровчих заходів у лісівництві	8
1.2. Види санітарних заходів та особливості їх проведення.....	17
1.3. Нормативно-правове регулювання санітарно-оздоровчих заходів	22
Висновки до 1-го розділу:	23
РОЗДІЛ 2 ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ	25
Висновки до 2-го розділу:	29
РОЗДІЛ 3 ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ ФІЛІЇ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА В МЕЖАХ ГОРОДНЯНСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПІВНІЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»	31
3.1. Місцезнаходження та організаційна структура підприємства	31
3.2. Природно-кліматичні умови об'єкту дослідження.....	35
3.3. Економічні умови регіону дослідження	38
Висновки до 3-го розділу:	41
РОЗДІЛ 4. ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА СТАН ЛІСІВ ГОРОДНЯНСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПІВНІЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»	43
4.1. Хронологія воєнних подій у Чернігівській області, пошкодження лісових насаджень	43
4.2. Порушення інфраструктури лісового господарства та порушення ведення лісового господарства	46
4.3. Ретроспективний аналіз проведення санітарних рубок у Городнянському надлісництві	48
Висновки до 4-го розділу:	57
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	61
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Лісові екосистеми належать до найбільш різноманітних та значущих на планеті. Займаючи значну частину суші, вони відіграють ключову роль у збереженні біорізноманіття, регулюванні клімату та забезпеченні людства ресурсами й екосистемними послугами. Ліси є важливим відновлюваним джерелом деревини та недеревних ресурсів. Окрім того, вони виконують критичну функцію в кліматичній регуляції. Шляхом фотосинтезу лісові насадження абсорбують значні обсяги атмосферного вуглецю, тим самим знижуючи концентрацію парникових газів, що є основним чинником глобального потепління. Ліси також впливають на регіональний розподіл опадів, запобігають ерозійним процесам у ґрунтах та підтримують стабільність гідрологічного циклу.

Розвиток досліджень у галузі лісового господарства актуалізує необхідність поглибленого вивчення лісу як ключового компонента біосфери та ефективного регулятора стану навколишнього середовища. У цьому контексті особливої значущості набуває наукове обґрунтування лісогосподарських заходів.

Одним із пріоритетних напрямів досліджень лісових екосистем, спрямованих на вирішення нагальних екологічних та соціальних проблем, є аналіз біологічної продуктивності. Цей параметр детермінує особливості біогеохімічних циклів у зазначених екосистемах. Вивчення біологічної продуктивності лісів має фундаментальне значення для забезпечення сталого лісокористування, здійснення екологічного моніторингу, розробки моделей динаміки біомаси лісових насаджень в умовах глобальних кліматичних змін, а також для кількісної оцінки їхньої вуглецедепонуючої та киснепродукуючої функцій.

Розвиток лісового сектору національної економіки детермінується ефективністю системи управління лісовими ресурсами, що охоплює

лісогосподарські заходи, включно з рубками, та раціоналізацією використання лісових багатств. Це зумовлює необхідність імплементації сучасних методів та підходів з адекватною інтенсивністю, спрямованих на формування та забезпечення функціонування механізму підтримки сталого розвитку лісових екосистем та ландшафтів у цілому. Такий підхід інтегрує збереження біорізноманіття, підтримання продуктивності, забезпечення відновлювальної здатності та збереження поліфункціональності лісів (екологічної, економічної, соціальної та інших функцій) на різних ієрархічних рівнях – від локального до глобального.

Концепція сталого розвитку лісового господарства передбачає забезпечення інтеграції економічної ефективності, екологічної безпеки та соціальної справедливості в процесі використання лісових ресурсів. На думку фахівців у лісовій галузі, досягнення такого збалансованого стану вимагає застосування сучасних науково обґрунтованих підходів та нормативно-правових інструментів, що ґрунтуються на синтезі знань різноманітних наукових дисциплін та секторів економіки. До ключових із них належать: ґрунтознавство, ландшафтознавство, ландшафтна екологія, соціально-економічна географія, лісівництво, агролісомеліорація, економіка агропромислового комплексу. Також суттєве значення мають методи діагностики та нормування антропогенних трансформацій природних екосистем, стратегії збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, системи моніторингу навколишнього середовища, а також впровадження інформаційних та цифрових технологій.

Водночас спостерігається різниця між обсягами попиту на деревину з боку національної економіки та відтворювальним потенціалом лісового господарства. Ця обставина зумовлює нагальну необхідність інтенсифікації заходів, спрямованих на мобілізацію ресурсів лісогосподарської галузі з метою підвищення продуктивності лісогосподарського виробництва та оптимізації ефективності функціонування лісових насаджень.

Актуальність теми бакалаврської кваліфікаційної роботи зумовлена нагальною потребою у розробці та вдосконаленні способів і методів санітарних

рубок, а також відповідних технологій. Це передбачає узагальнення практичного досвіду їх проведення на рівні конкретного підприємства та критичний аналіз наукових праць провідних вчених у галузі лісівництва. Незважаючи на значний обсяг проведених наукових досліджень у лісових насадженнях, низка питань, пов'язаних із оптимізацією систем санітарно-оздоровчих заходів в молодняках та середньовікових деревостанах, залишається недостатньо вивченою та потребує проведення подальших наукових досліджень.

Мета даного дослідження: аналіз та вивчення специфіки застосування санітарних рубок, в умовах воєнного стану у соснових насадженнях Городнянського надлісництва філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Об'єктом дослідження є лісові насадження з домінуванням сосни звичайної на території Городнянського надлісництва філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України».

Предмет дослідження: екологічний стан соснових деревостанів надлісництва.

Роботу наведено у 77 сторінках комп'ютерного тексту, містить вступ, 4 розділи, висновки та список використаних джерел літератури з 30 найменувань, 5 таблиць, 5 рисунків та додатків.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1.1. Поняття та значення санітарно-оздоровчих заходів у лісівництві

Лісові екосистеми є фундаментальною складовою біосфери, що виконують життєво важливі планетарні функції, зокрема регуляцію клімату через секвестрацію вуглецю, стабілізацію гідрологічного режиму, збереження ґрунтового покриву від ерозії, а також слугують осередком збереження біорізноманіття. Окрім екологічної ролі, ліси мають ключове економічне та соціальне значення, забезпечуючи суспільство деревинними й недеревинними ресурсами та виконуючи рекреаційні й оздоровчі функції.

Однак, стійкість та життєздатність лісових насаджень перебувають під постійним тиском комплексу дестабілізуючих факторів. До них належать біотичні загрози, такі як спалахи чисельності комах-ксилофагів та інших ентомошкідників, а також поширення фітопатогенних організмів (грибів, бактерій), що спричиняють хвороби дерев. Не менш руйнівними є абіотичні фактори: екстремальні погодні явища (вітровали, буреломи, сніголами), посухи та повені. Ці природні процеси значно посилюються через зростаючий антропогенний тиск, що проявляється у промисловому забрудненні атмосфери, нерегульованій рекреації та глобальних змінах клімату. Під кумулятивним впливом цих чинників лісові насадження зазнають ослаблення, пошкодження та деградації, що актуалізує необхідність впровадження системи адаптивних управлінських рішень.

Центральне місце в цій системі посідають санітарно-оздоровчі заходи - науково обґрунтований комплекс дій, спрямованих на підтримання та відновлення стійкості лісів. Нормативно-правовою базою для їх проведення в Україні є «Санітарні правила в лісах України» [22]. Відповідно до цих правил, основною метою заходів є своєчасне вилучення з насаджень дерев, що втратили біологічну стійкість: сухостійних, всихаючих, вітровальних, буреломних, а

також критично ослаблених унаслідок ураження хворобами та шкідниками. Такі дії спрямовані на локалізацію та ліквідацію осередків поширення шкідливих організмів, запобігаючи їхньому перетворенню на епіфітотії, та на загальне поліпшення санітарного стану насаджень.

Стратегічне значення санітарно-оздоровчих заходів виходить за межі простого підтримання екологічної рівноваги. Вони є інструментом сталого лісового господарства, що забезпечує безперервне та невиснажливе лісокористування. Вилучення пошкодженої деревини дозволяє знизити паливне навантаження в лісі, що є критично важливим для запобігання виникненню та поширенню масштабних лісових пожеж. Водночас, проріджування деревостану шляхом видалення ослаблених дерев перерозподіляє ресурси (світло, вологу, поживні речовини) на користь здоровіших та перспективніших екземплярів, стимулюючи їхній ріст і підвищуючи загальну продуктивність лісу. Наукові дослідження підтверджують, що своєчасність та адекватність цих заходів є вирішальним фактором у збереженні функціонального здоров'я лісів у довгостроковій перспективі [1].

Попри очевидну користь, ефективність санітарно-оздоровчих заходів прямо залежить від суворого дотримання науково обґрунтованих методик їх планування та виконання. Неправильно призначені або недбало проведені рубки можуть призвести до серйозних негативних наслідків. Зокрема, надмірне або невиправдане вилучення сухостійних та фаутих (з дефектами) дерев позбавляє середовища існування цілі комплекси організмів (ксилобіонтних комах, грибів-сапротрофів), що веде до зниження біорізноманіття. Використання важкої техніки без дотримання технологічних вимог може спричинити ущільнення ґрунту та пошкодження корневих систем здорових дерев, порушуючи екологічний баланс.

Тому ключовою вимогою є забезпечення прозорого та ефективного контролю за проведенням цих заходів. Це передбачає впровадження системного моніторингу стану лісів, із залученням сучасних технологій, таких як дистанційне зондування Землі (ДЗЗ) та геоінформаційні системи (ГІС), для

точної діагностики осередків пошкодження. Необхідно посилювати міжвідомчу взаємодію, залучати до процесів планування та контролю науковців, екологів та представників громадськості, а також постійно підвищувати рівень фахової підготовки та екологічної свідомості спеціалістів лісового господарства. Лише такий комплексний підхід дозволить максимально реалізувати позитивний потенціал санітарно-оздоровчих заходів та уникнути можливих екологічних ризиків.

Екологія є фундаментальною біологічною дисципліною, предметом якої є дослідження складних, багаторівневих взаємозв'язків між живими організмами та їхнім довкіллям. Вона аналізує не лише прямі взаємовпливи між особинами, популяціями та біологічними угрупованнями (біоценозами), але й їхні зв'язки з абіотичними (неорганічними) компонентами середовища, такими як клімат, ґрунт та гідрологічний режим. Ключовим завданням екології є встановлення загальних принципів та законів, що регулюють структуру, функціонування, динаміку та продуктивність надорганізмових систем - від локальних екосистем до біосфери в цілому. Об'єктом її вивчення є вся сукупність умов існування живих істот, включно з людиною як потужним фактором екологічних перетворень [28].

У межах цієї широкої науки виділяється лісова екологія (або лісове екологознавство) - спеціалізований розділ, що фокусується на екосистемах, домінантною життєвою формою яких є деревні рослини. Ця дисципліна вивчає специфічні взаємозв'язки між ключовим компонентом лісу - лісовим фітоценозом (рослинним угрупованням, або насадженням) - та тим унікальним середовищем, яке він сам формує (лісовий мікроклімат, ґрунтові умови, світловий режим). Водночас лісова екологія розглядає ліс не як ізольовану одиницю, а як інтегровану частину ландшафту, аналізуючи його взаємодію з навколишніми екосистемами та ширшим географічним середовищем.

Предметну область екології лісу можна концептуально розділити на два фундаментальні, хоча й нерозривно пов'язані, напрями дослідження:

Аутекологічний аналіз впливу середовища на ліс. Цей напрям фокусується на вивченні того, як зовнішні екологічні фактори - кліматичні (температура, опади, сонячна радіація), едафічні (тип ґрунту, його структура, хімічний склад) та гідрологічні - детермінують видовий склад, структуру, ріст і розвиток лісових фітоценозів та пов'язаних з ними зооценозів. По суті, тут ліс розглядається як об'єкт, що зазнає впливу з боку довкілля [5].

Синекологічний аналіз середовищевірної ролі лісу. Цей напрям досліджує ліс як потужний фактор, що активно трансформує навколишнє середовище. Його вплив проявляється у двох масштабах:

- Формування внутрішнього лісового середовища: Створення під наметом деревостану унікального фітоклімату, що характеризується підвищеною вологістю, згладженими коливаннями температур та специфічним світловим режимом.

- Вплив на зовнішнє середовище: Трансформація умов на прилеглих територіях, що виражається у регулюванні водного стоку, захисті полів від вітрової ерозії, впливі на місцевий клімат та загальну стабілізацію ландшафту.

Таким чином, екологія лісу вивчає діалектичну єдність: з одного боку, вона аналізує, як середовище формує ліс, а з іншого - як ліс, ця складна природна єдність, змінює саме середовище, частиною якого він є. Цей двоїстий підхід знайшов своє класичне відображення у працях видатного вченого-лісознавця Г.М. Висоцького, який запропонував чітке розмежування лісового середовища на дві ключові категорії [6, 26]:

- Внутрішнє середовище. Це простір, безпосередньо зайнятий лісовим насадженням, що обмежується його вертикальними межами. Висоцький визначав його як об'єм між стромосферою (умовною поверхнею, що проходить по вершинах крон дерев) і ризосферою (шаром ґрунту, пронизаним кореневими системами рослин). Саме тут відбуваються основні процеси життєдіяльності лісової екосистеми.

- Зовнішнє середовище. Це навколишній простір, що знаходиться за межами лісового масиву, але зазнає його прямого чи опосередкованого впливу.

Воно охоплює прилеглі агроценози, луки, водойми та інші елементи ландшафту, екологічний режим яких значною мірою модулюється присутністю лісу.

Якщо межі внутрішнього середовища лісу є фізично відчутними та можуть бути чітко визначені його біометричними параметрами (висотою крон та глибиною проникнення корневих систем), то просторові кордони зовнішнього середовища, що зазнає впливу лісу, є дифузними та значною мірою невизначеними.

Ця невизначеність зумовлена тим, що вплив лісового масиву на навколишній ландшафт має градієнтний характер - він поступово згасає з віддаленням від лісового узлісся і його інтенсивність залежить від конкретного екологічного фактора. Наприклад, вітрозахисна дія лісосмуги може простягатися на відстань, що в десятки разів перевищує її висоту, тоді як вплив на вологість повітря буде більш локалізованим.

Саме тому науковий інтерес до вивчення зовнішнього середовища виникає при кількісній оцінці середовищевірної ролі лісу. Такі дослідження спрямовані на визначення зони та інтенсивності його впливу на мікроклімат прилеглих територій (зміни температури, вологості, швидкості вітру) та на їхній ґрунтово-гідрологічний режим, зокрема на рівень ґрунтових вод, поверхневий стік та процеси ерозії [28]. Таким чином, встановлення цих умовних "кордонів" є не початковою умовою, а кінцевою метою екологічних досліджень ландшафтного рівня.

У контексті практичної господарської діяльності, завданням фахівця лісової галузі є управління складною, динамічною та відкритою біогеоценотичною системою, що характеризується здатністю до саморегуляції та самовідновлення (гомеостазу). Основна мета його роботи - запобігти деградації цієї системи, уникнути незворотних порушень її функціональних зв'язків та забезпечити її довгострокову стійкість.

Ключовим професійним завданням лісівника є підтримання лісових біогеоценозів та екосистем на такому рівні організації, який гарантує оптимальне та безперервне виконання ними всього спектру функцій [4, 29]:

- Регуляторних та захисних: середовищевірних, кліматорегулювальних, водоохоронних, ґрунтозахисних.
- Соціальних та культурних: рекреаційних, оздоровчих, естетичних.
- Економічних (ресурсних): забезпечення суспільства деревиною та іншими лісовими продуктами.

З огляду на це, лісова екологія набуває статусу фундаментальної наукової основи для будь-якої діяльності в лісі. Саме ця дисципліна, аналізуючи складну мережу взаємозв'язків між біотичними та абіотичними компонентами лісових екосистем, надає інструментарій для прогнозування як прямих, так і віддалених наслідків антропогенного втручання. Таким чином, лісова екологія є теоретичним фундаментом, на якому будується система раціонального, невиснажливого лісокористування та розробляються ефективні заходи з охорони природи.

Лісова екосистема являє собою складну динамічну систему, функціонування якої базується на інтегрованій мережі взаємопов'язаних процесів. Центральну роль у цій системі відіграють потоки енергії та безперервний кругообіг речовин між її окремими компонентами: автотрофними організмами (передусім ценопопуляціями деревних порід), консументами, редуцентами та абіотичним середовищем [7].

Між лісом та його середовищем існує постійна двостороння взаємодія, що функціонує за принципом зворотного зв'язку. Кожен елемент системи - від домінантних деревних видів і тваринного світу до ґрунтового покриву, приземного шару атмосфери та мікроорганізмів - нерозривно пов'язаний з іншими, одночасно зазнаючи їхнього впливу та активно трансформуючи їх.

З одного боку, едафічні (ґрунтові) та атмосферні фактори безпосередньо детермінують життєдіяльність рослин. Так, хімічний склад ґрунтового розчину, його вологість, структура, аерація та газовий режим, а також зовнішні кліматичні умови й наявність атмосферних полутантів (наприклад, промислових викидів) визначають ключові аутоекологічні показники дерев: інтенсивність росту,

генеративні процеси (плодоношення), якісні характеристики деревини та потенціал природного поновлення.

З іншого боку, лісова рослинність виступає як потужний середовищотвірний фактор, насамперед у процесі ґрунтоутворення. Через щорічний опад листя, хвої та гілок до ґрунту надходить значна кількість органічної речовини. У процесі її розкладання мікроорганізмами-редуцентами формується гумус, що докорінно змінює фізичні властивості (структуру, вологоємність) та хімічний баланс ґрунту, створюючи унікальні умови, притаманні саме лісовим екосистемам [2, 23].

Екологічні фактори в природних системах ніколи не діють ізольовано; вони утворюють складний комплекс, де компоненти тісно пов'язані кореляційними зв'язками. Зміна одного фактора неминуче ініціює ланцюгову реакцію, що призводить до трансформації інших. Наприклад, орографічні фактори, такі як зміна висоти над рівнем моря, експозиція (напрямок) та крутизна схилу, безпосередньо модулюють мезо- та мікрокліматичні умови (температуру, освітленість, силу вітру), що, у свою чергу, впливає на ґрунтоутворюючі процеси та гідрологічний режим. Аналогічно, зміна світлового режиму під наметом лісу, наприклад, унаслідок рубок, прямо корелює зі зміною його теплового режиму, оскільки сонячна радіація є джерелом обох.

Яскравим прикладом такої комплексної взаємодії є порівняльний аналіз умов у північних тайгових та південних степових регіонах, які можуть отримувати однакову річну кількість опадів. Ключовим є не абсолютне значення опадів, а їхнє поєднання з іншими кліматичними параметрами:

- У північних (бореальних) зонах відносно невелика кількість опадів поєднується з низькими середньорічними температурами. Це призводить до низького рівня випаровування, високої відносної вологості повітря та, як наслідок, до надлишкового зволоження ґрунту.
- У південних (степових) зонах та ж сама кількість опадів випадає в умовах високих температур та інтенсивної сонячної інсоляції. Це спричиняє

високий рівень сумарного випаровування, що часто перевищує кількість опадів, і призводить до дефіциту вологи.

Таким чином, створюються діаметрально протилежні умови для лісорозведення та ведення лісового господарства. На півночі головними лімітуючими факторами стають надлишкова вологість і ризик заболочування, що вимагає впровадження лісоосушувальної меліорації. Натомість на півдні постають проблеми аридизації, що змушують лісівників розробляти методи для акумуляції та збереження ґрунтової вологи, боротьби із засоленням ґрунтів та іншими наслідками посушливого клімату.

З огляду на це, для фахівця лісової галузі є обов'язковим глибоке розуміння не лише класифікації екологічних факторів, але й механізмів їхнього прямого та опосередкованого впливу на лісову екосистему. Водночас він повинен усвідомлювати і зворотний вплив лісу на ці фактори, тобто його середовищетвірну роль. Таке системне бачення є науковою основою для прийняття обґрунтованих господарських рішень та прогнозування їхніх екологічних наслідків [31].

Однією з найбільш вдалих та широко використовуваних у лісівництві є класифікація екологічних факторів, розроблена академіком П. С. Погребняком (1968). Він систематизував усю сукупність впливів на лісову екосистему, об'єднавши їх у три фундаментальні групи: абіотичні, біотичні та антропогенні.

Перша і найбільш розгалужена група - абіотичні фактори - охоплює весь комплекс умов неживої природи. Вона, у свою чергу, поділяється на декілька категорій. Кліматичні фактори характеризують умови надземного атмосферного середовища, включаючи тепло, сонячну радіацію, світло, атмосферні опади, вологість повітря, вітер та склад атмосфери. До них приєднуються едафічні (ґрунтові) чинники, що визначають умови підземного середовища та родючість. Вони охоплюють фізичні характеристики ґрунту (механічний склад, твердість, аерацію), його фізико-хімічні показники (вміст гумусу, кислотність) та агрохімічні властивості, як-от концентрація поживних елементів. Завершують комплекс абіотичних впливів орографічні (геолого-геоморфологічні) фактори,

що включають материнські породи, на яких формується ґрунт, особливості рельєфу, а також динамічні процеси на кшталт поверхневого стоку чи ерозії.

Наступною великою групою є біотичні фактори, що являють собою сукупність впливів, зумовлених живими організмами. Вони охоплюють усю складність взаємовідносин між рослинами, тваринами та мікроорганізмами в межах лісового біогеоценозу, що проявляється у формах конкуренції, симбіозу, хижацтва, а також у взаємовпливі деревної флори та фауни як з довкіллям, так і між собою [8, 9].

Третьою, і з кожним роком все більш значущою, категорією є антропогенні (антропічні) фактори, тобто всі форми впливу, пов'язані з діяльністю людини. Їхній спектр надзвичайно широкий і включає як пряме втручання (рубки лісу, лісові пали, сінокосіння, випас худоби), так і опосередкований вплив, наприклад, забруднення навколишнього середовища. Саме ці фактори вносять у корінну, первісну природу лісу суттєві зміни, наслідком яких є формування похідних насаджень. Такі насадження, змінені людиною, за своєю структурою та динамікою суттєво відрізняються від корінних (пралісів), що розвивалися без значного людського втручання.

Таким чином, ліс як екологічна система перебуває під сукупним, синергетичним впливом різноманітних екологічних факторів. Його існування є результатом діалектичної єдності: формуючись під визначальним впливом геологічних, кліматичних, едафічних та біотичних умов, ліс, у свою чергу, виступає як потужний середовищотвірний агент. Він не лише адаптується до довкілля, але й активно трансформує його, створюючи унікальне внутрішнє фітосередовище. Цей процес є замкненим циклом із потужними зворотними зв'язками, де лісова екосистема постійно зазнає впливу того самого середовища, яке вона сама ж і модифікувала.

Значення цієї складної системи невпинно зростає для людства, причому як на локальному, так і на глобальному рівні. Якщо в локальному масштабі важливі його ресурсні та рекреаційні функції, то в глобальному розрізі ліс постає як найважливіша складова біосфери. Його планетарна роль у регуляції клімату,

підтримці кисневого балансу, секвестрації вуглецю та збереженні біорізноманіття робить збереження та стале управління лісовими екосистемами ключовим завданням сучасності [31].

1.2. Види санітарних заходів та особливості їх проведення

Санітарно-оздоровчі заходи в лісовому господарстві є комплексною системою лісозахисних дій, що включають організаційні, лісогосподарські та біотехнічні методи. Їхньою головною метою є підтримання фітосанітарної стабільності лісових насаджень, запобігання виникненню та поширенню осередків шкідників і хвороб, а також відновлення екологічної рівноваги та гомеостазу лісових екосистем, що зазнали пошкодження.

До ключових видів цих заходів належать санітарні рубки, ліквідація захаращеності (видалення неліквідної мертвої деревини), а також комплекс профілактичних та винищувальних заходів у боротьбі зі шкідливими організмами. Провідним інструментом є санітарні рубки, які залежно від ступеня та характеру пошкодження деревостану поділяються на вибірккові та суцільні.

Вибіркові санітарні рубки є найпоширенішим і пріоритетним заходом, що застосовується при локальному, дифузному пошкодженні насаджень, коли загальна кількість дерев, що потребують вирубування, не досягає критичного рівня. Суть цього заходу полягає у точковому вилученні з деревостану окремих дерев або їх груп, які втратили біологічну стійкість. Відбір дерев для рубки здійснюється на основі їх класифікації за категоріями санітарного стану (наприклад, сухостійні, всихаючі, сильно ослаблені) згідно з чинними нормативами [30]. Оскільки цей метод дозволяє зберегти основну частину деревостану, його вертикальну структуру та унікальний мікроклімат, він вважається екологічно більш ощадливим. Вибіркові санітарні рубки демонструють високу ефективність для контролю та локалізації осередків небезпечних патогенів, таких як коренева губка (*Heterobasidion annosum*), або

для боротьби з стовбуровими шкідниками, зокрема короїдами, шляхом своєчасного видалення заселених дерев та розриву циклу розвитку шкідника.

Суцільні санітарні рубки є вимушеним та радикальним заходом, що застосовується лише у випадках, коли насадження повністю або значною мірою втратило біологічну стійкість і не здатне виконувати свої екологічні та господарські функції. Підставою для їх призначення є масове ураження деревостану, що виникає внаслідок катастрофічних природних явищ (вітровалів, буреломів, масштабних лісових пожеж) або неконтрольованого розмноження агресивних шкідників чи хвороб. Цей захід передбачає повне видалення деревостану на ураженій ділянці та є обов'язковою передумовою для подальшого проведення комплексу лісовідновлювальних заходів, спрямованих на формування нового, стійкого насадження [21].

Ліквідація захаращеності – це лісогосподарський захід, метою якого є очищення лісових ділянок від неліквідної мертвої деревини. Він полягає у прибиранні повалених сухостійних дерев (зокрема тих, що мають нахил стовбура понад 30° від вертикалі), буреломних стовбурів та іншого деревного залишку (хмизу). Основне призначення цього заходу - зниження пожежної небезпеки шляхом видалення горючих матеріалів та ліквідація потенційних осередків розмноження стовбурових шкідників. Ліквідація захаращеності може проводитись як окрема цільова дія, так і в комплексі з іншими лісогосподарськими заходами, наприклад, під час рубок догляду чи санітарних рубок.

Профілактичні заходи, спрямовані на запобігання поширенню шкідників і хвороб, є ключовим елементом інтегрованої системи лісозахисту. Вони поділяються на біологічні та хімічні методи. Біологічні методи передбачають використання природних регуляторів чисельності шкідливих організмів. Це включає охорону та приваблювання корисних ентомофагів (хижих та паразитичних комах) та птахів, а також використання біопрепаратів. Наприклад, збереження та розселення лісових мурах може суттєво стримувати популяції деяких видів комах-фітофагів. Хімічні методи боротьби, що полягають у

застосуванні інсектицидів чи фунгіцидів, використовуються обмежено та вибірково через їхній потенційно негативний вплив на нецільові організми та екосистему в цілому. Їх застосування є виправданим лише в екстрених випадках для локалізації масових спалахів шкідників і проводиться з дотриманням суворих екологічних регламентів [19].

Заходи з оздоровлення ґрунтів, або лісомеліоративні заходи, є важливим компонентом відновлення деградованих лісових екосистем. Вони спрямовані на покращення фізико-хімічних властивостей та відновлення едафічної родючості ґрунту. До таких заходів належить вапнування для нейтралізації надлишкової кислотності, внесення органічних добрив (наприклад, компосту) для збагачення гумусом, а також інші агротехнічні прийоми, що оптимізують водний та повітряний режими ґрунту. Застосування цих методів є особливо актуальним на ділянках, що зазнали деградації внаслідок антропогенного навантаження (наприклад, кислотних дощів) або на площах після суцільних санітарних рубок, де необхідно створити сприятливі умови для успішного природного поновлення або створення лісових культур [10, 16].

Вибір конкретних санітарно-оздоровчих заходів та розробка стратегії їх застосування базуються на диференційованому підході, що враховує низку ключових факторів: фітосанітарний стан насаджень, біологічні особливості збудника хвороби чи шкідника, породний склад деревостану, а також кліматичні та екологічні умови конкретної місцевості. Для об'єктивної оцінки стану лісів використовується комплекс методів. Він включає аналіз таксаційних матеріалів, проведення детальних наземних лісопатологічних обстежень для точної ідентифікації проблем та визначення ступеня пошкодження. Все частіше застосовуються й сучасні технології, зокрема дистанційне зондування Землі (ДЗЗ), яке дозволяє здійснювати оперативний моніторинг на великих площах та виявляти осередки ослаблення насаджень на ранніх стадіях.

Наприклад, для соснових насаджень Українського Полісся, де значного поширення набув небезпечний патоген – коренева губка (*Heterobasidion annosum*), розробляється інтегрована система захисту. Пріоритетним заходом у

ній є своєчасне проведення вибіркового санітарного рубки для видалення вже інфікованих дерев та джерел інфекції. Ці рубки обов'язково поєднуються з біологічними методами боротьби, зокрема обробкою пнів фунгіцидними біопрепаратами для запобігання поширенню спор гриба на здорові дерева [11, 12, 13].

Відбір дерев для санітарних рубок здійснюється на основі чітко визначених лісопатологічних критеріїв, що дозволяють ідентифікувати екземпляри, які втратили біологічну стійкість та становлять фітосанітарну загрозу для насадження. До таких дерев належать:

Сухостійні та всихаючі дерева: екземпляри, що повністю припинили вегетацію, а також ті, що перебувають у стані незворотного відмирання, ознакою чого є всихання понад половину крони.

Дерева, заселені стовбуровими шкідниками: особини, колонізовані агресивними комахами-ксилофагами, що є осередком їх подальшого розмноження.

Дерева з критичними механічними пошкодженнями: екземпляри, пошкоджені вітром (вітровальні, буреломні), снігом (сніголамні), або ті, що мають небезпечний нахил стовбура (понад 45°), який загрожує їхньою стійкістю.

Дерева з вираженими патологіями: особини, інфіковані небезпечними грибковими чи бактеріальними хворобами, що проявляються у вигляді ракових утворень (наприклад, соснова смоляна хвороба, або сірянка), великих некрозів чи гнилей.

Окрім загальних критеріїв, існують специфічні діагностичні ознаки для різних груп порід. Для хвойних дерев ключовими індикаторами необхідності вирубування є сильне зрідження та/або одночасне пожовтіння хвої в усій кроні, відсутність верхівкового приросту на фоні відмирання вершини, а також наявність біля основи стовбура бурового борошна – дрібної тирси, що є свідченням діяльності вторинних стовбурових шкідників.

У листяних порід ознаками для вибіркового видалення служать раптове в'янення листя по всій кроні впродовж вегетаційного періоду, а також видимі

сліди активності шкідників у прикореневій зоні або на стовбурі, такі як характерні льотні отвори, ходи під корою чи витікання соку.

Використання цього комплексу критеріїв дозволяє лісопатологам об'єктивно ідентифікувати дерева, що є джерелом інфекції чи інвазії, та своєчасно вилучати їх з екосистеми, запобігаючи подальшому поширенню руйнівних процесів.

При проведенні санітарно-оздоровчих заходів у насадженнях, уражених кореневою губкою (*Heterobasidion annosum*), застосовується диференційований підхід. До рубки призначаються не лише дерева з явними ознаками ураження, але й ті, що належать до категорії сильно ослаблених. Діагностичними ознаками для їх відбору є дехромація (часткове пожовтіння) та вкорочення хвої, що свідчить про порушення живлення внаслідок ураження кореневої системи.

Вилучення зазначених категорій дерев здійснюється в рамках вибіркової санітарної рубки за один прийом, однак із дотриманням критично важливої умови - збереження екологічної стійкості деревостану. Ключовим показником тут є зімкнутість крон, яка після рубки не повинна опускатися нижче 0,5 у пристиглих, стиглих та перестійних насадженнях, та нижче 0,4 в інших вікових групах [3]. Якщо дотримання цих нормативів неможливе, що свідчить про масову втрату життєздатності насадження, приймається рішення про необхідність проведення суцільної санітарної рубки. Таке рішення ухвалюється спеціальною комісією, обов'язковим членом якої є інженер-лісопатолог. Процедура затвердження залежить від категорії лісу: у лісах із переважно екологічними функціями (перших трьох категорій) суцільна рубка на площі до 10 га затверджується обласними органами лісового господарства, тоді як в експлуатаційних лісах цей ліміт може сягати 100 га.

Технічне виконання вибіркової санітарної рубки передбачає проведення подеревного обліку та маркування дерев, призначених до рубки. Клеймування здійснюється на кореневій лапі (для контролю після звалювання) та на висоті 1,3 м від землі. Відведення лісосік під рубку проводиться в рік її безпосереднього здійснення для забезпечення актуальності лісопатологічної оцінки.

В Україні санітарні рубки найчастіше застосовуються у середньовікових та пристигаючих деревостанах, які є найбільш вразливими до комплексу негативних факторів. За статистикою, вони становлять близько 35% від загального обсягу рубок проміжного користування та еквівалентні 20% від обсягу головного користування. Ці цифри підкреслюють значну роль санітарно-оздоровчих заходів не лише у підтриманні екологічного балансу та фітосанітарного стану лісів, але й у структурі раціонального використання лісових ресурсів країни.

1.3. Нормативно-правове регулювання санітарно-оздоровчих заходів

В Україні санітарно-оздоровчі заходи в лісах регулюються низкою нормативно-правових актів, які визначають порядок їх проведення, відповідальність лісокористувачів та органів влади, а також механізми контролю за станом лісових екосистем. Основні документи, що регламентують ці питання, включають [17, 18]:

Лісовий кодекс України: Це головний профільний закон, що визначає основи лісових відносин. Він закріплює обов'язок постійних лісокористувачів проводити заходи, спрямовані на охорону та захист лісів, включаючи санітарно-оздоровчі. Кодекс встановлює базові принципи, на яких ґрунтується лісове господарство, зокрема збереження біорізноманіття та посилення корисних функцій лісів.

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»: Встановлює загальні екологічні імперативи для будь-якої господарської діяльності. Він вимагає, щоб санітарні заходи проводилися таким чином, аби мінімізувати негативний вплив на природні комплекси та не порушувати екологічну рівновагу.

Закон України «Про природно-заповідний фонд України»: Має вирішальне значення, оскільки встановлює особливий, більш суворий режим проведення будь-яких рубок на територіях та об'єктах ПЗФ (заповідники, національні парки,

заказники тощо). У багатьох зонах таких об'єктів суцільні санітарні рубки повністю заборонені, а вибіркові проводяться за посиленими процедурами та з науковим обґрунтуванням.

Закон України «Про тваринний світ»: Вимагає враховувати при проведенні санітарних заходів інтереси збереження фауни. Це означає, що рубки мають плануватися з урахуванням періодів розмноження тварин, а також необхідності збереження ключових елементів їхнього середовища існування (наприклад, дуплистих дерев, що не становлять прямої санітарної загрози).

Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» (ОВД): Цей закон є важливим інструментом запобігання шкоді довкіллю. Згідно з його положеннями, суцільні санітарні рубки на площі понад 1 гектар, а також усі суцільні рубки на територіях ПЗФ підлягають обов'язковій процедурі оцінки впливу на довкілля. Це передбачає проведення громадських слухань та отримання висновку уповноваженого органу перед прийняттям рішення про проведення рубки.

Санітарні правила в лісах України (Затверджені Постановою КМУ № 555 від 27 липня 1995 р.): Хоча цей документ був прийнятий давно, він залишається чинним, але зі значними змінами та доповненнями, внесеними пізнішими постановами.

Постанова КМУ № 756 від 26 жовтня 2016 року: Ця постанова дійсно внесла суттєві зміни до "Санітарних правил". Її головною метою було посилення контролю, підвищення прозорості та обмеження суцільних санітарних рубок, що часто були предметом критики з боку громадськості. Вона запровадила більш жорсткі процедури погодження та обов'язкове інформування громадськості.

Висновки до 1-го розділу:

1. Санітарно-оздоровчі заходи є невід'ємною частиною сталого лісового господарства, що дозволяє підтримувати життєздатність та стійкість лісових екосистем. Вони спрямовані на усунення наслідків негативних факторів, таких

як шкідники, хвороби, несприятливі погодні умови та антропогенний тиск, що постійно загрожують лісам. Правильне проведення цих заходів сприяє запобіганню масштабним лісовим пожежам, оптимізації розподілу ресурсів у лісі, підвищенню його продуктивності та збереженню біорізноманіття.

2. Лісова екологія є фундаментальною науковою дисципліною, яка забезпечує глибоке розуміння складних взаємозв'язків між лісовими організмами та їхнім середовищем. Вона вивчає як вплив зовнішніх факторів на ліс (аутекологія), так і середовищеві роль самого лісу (сінекологія). Системне застосування знань з лісової екології є критично важливим для прогнозування наслідків господарської діяльності, розробки ефективних методів лісокористування та охорони лісів.

3. В Україні проведення санітарно-оздоровчих заходів суворо регламентується низкою нормативно-правових актів. Ключовими документами є Лісовий кодекс України, закони "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про природно-заповідний фонд України", "Про тваринний світ", "Про оцінку впливу на довкілля" та Санітарні правила в лісах України зі змінами, внесеними Постановою КМУ № 756 від 26 жовтня 2016 року. Ці документи спрямовані на посилення контролю, підвищення прозорості та мінімізацію негативного впливу рубок на лісові екосистеми, особливо на територіях природно-заповідного фонду.

4. Ефективність санітарно-оздоровчих заходів залежить від суворого дотримання науково обґрунтованих методик, забезпечення прозорого контролю та міжвідомчої взаємодії. Неправильне або надмірне втручання може призвести до негативних екологічних наслідків, таких як зниження біорізноманіття або пошкодження ґрунту. Тому необхідним є постійний моніторинг стану лісів за допомогою сучасних технологій, залучення науковців та громадськості, а також безперервне підвищення кваліфікації лісогосподарських фахівців.

РОЗДІЛ 2

ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Класифікація систем моніторингу навколишнього природного середовища (довкілля) ґрунтується на їхніх цілях та призначенні. Відповідно до цього підходу, розрізняють три основні види моніторингу: загальний (стандартний), оперативний (кризовий) та фоновий (науковий) [11, 12, 17].

Загальний (стандартний) моніторинг полягає у систематичному проведенні спостережень за визначеним набором ключових параметрів на стаціонарних пунктах, інтегрованих у єдину інформаційно-технологічну мережу. Отримані дані слугують основою для регулярної оцінки та прогнозування стану екосистем, а також для розробки обґрунтованих управлінських рішень. На відміну від нього, оперативний (кризовий) моніторинг спрямований на відстеження специфічних показників у режимі реального часу та застосовується для контролю за об'єктами підвищеного екологічного ризику в регіонах, яким надано статус зон надзвичайної екологічної ситуації. В свою чергу, фоновий (науковий) моніторинг передбачає проведення спеціалізованих високоточних спостережень за станом компонентів довкілля. Його завданням є дослідження закономірностей циркуляції та міграції забруднюючих речовин, а також вивчення біологічних реакцій на забруднення на популяційному, екосистемному та біосферному рівнях. Такі дослідження, як правило, проводяться на територіях із мінімальним антропогенним впливом, зокрема у природних та біосферних заповідниках.

Державна система моніторингу функціонує на трьох ієрархічних рівнях: локальному, що охоплює межі окремих об'єктів; регіональному, який поширюється на адміністративно-територіальні одиниці, природні та економічні регіони; та національному, що охоплює всю територію держави.

Узагальнено, моніторинг визначається як цілісна система збору, обробки та аналізу інформації, що є необхідною для об'єктивної оцінки якості довкілля та формування науково обґрунтованих рекомендацій [12, 13]. Таким чином,

функціонування системи моніторингу забезпечує своєчасне виявлення кризових явищ у біоценозах, ідентифікацію ключових факторів антропогенного впливу та найбільш вразливих компонентів біосфери. Це, у свою чергу, створює інформаційну базу для прийняття ефективних управлінських рішень у сфері охорони довкілля та раціонального природокористування.

Методика дослідження фітосанітарного стану лісів є гнучкою та адаптується залежно від конкретної мети, завдань, а також специфічних характеристик об'єкта. Однак, існує узагальнена методологічна схема, що передбачає послідовне виконання низки ключових етапів.

Первинним етапом є вибір та закладання дослідних ділянок, які мають бути репрезентативними для всієї території, що вивчається. Їх просторове розміщення визначається типом лісових насаджень та характером поширення патогенних організмів і шкідників. Наступний крок включає детальну інвентаризацію та таксаційну характеристику насаджень, де визначається їх видовий склад, вікова та просторова структура, а також інші кількісні та якісні показники.

Центральною частиною дослідження є безпосередня оцінка фітосанітарного стану деревних та чагарникових порід. Вона полягає в ідентифікації ознак фізіологічного ослаблення, механічних пошкоджень та ураження хворобами чи шкідниками, а також у кількісній оцінці інтенсивності та поширеності цих явищ. Для верифікації діагнозів здійснюється збір уражених рослинних зразків для подальшого лабораторного аналізу, що включає морфологічні та біологічні дослідження.

Важливим аналітичним етапом є встановлення етіології (причин) виявлених пошкоджень та хвороб. Це передбачає аналіз їх кореляційних зв'язків із комплексом абіотичних (фізико-хімічних) та біотичних факторів середовища. На основі цього проводиться оцінка наслідків для біологічної стійкості лісової екосистеми та прогнозування потенційних економічних збитків для лісового господарства.

Кінцевим результатом дослідження є розробка науково обґрунтованих рекомендацій та стратегічних заходів, спрямованих на охорону, захист та підвищення біологічної стійкості лісових екосистем.

Проведення досліджень фітосанітарного стану лісів ґрунтується на фундаментальних наукових принципах, що забезпечують достовірність та відтворюваність результатів. До них належать системність, об'єктивність, репрезентативність вибірки, повторюваність експериментів та контрольованість умов. Особлива увага приділяється застосуванню сучасного інструментарію, зокрема високоточних приладів для моніторингу параметрів довкілля, методів молекулярної біології для точної ідентифікації патогенів, а також геоінформаційних технологій (ГІС) для просторового аналізу та моделювання.

Результати, отримані з дотриманням цих принципів, слугують науковою основою для розробки довгострокових програм та стратегій, спрямованих на збереження та охорону лісових екосистем. Водночас на тактичному рівні ці дані є критично важливими для оперативного лісогосподарського планування. Вони обґрунтовують прийняття рішень щодо проведення санітарних рубок, проектування заходів із лісовідновлення та розробки ефективних систем захисту насаджень від шкідників та хвороб.

Оцінка пожежного стану лісових масивів проводиться за спеціалізованою методикою, яка включає кілька послідовних етапів:

Визначення меж об'єкта дослідження. На цьому етапі обирається конкретний лісовий масив або його репрезентативна частина для подальшого аналізу.

Збір та систематизація вихідної інформації. Здійснюється збір даних про таксаційні показники насаджень, пірологічну історію території (дані про попередні пожежі), багаторічні метеорологічні показники та інші фактори, що детермінують пожежну ситуацію.

Аналітична обробка даних. Проводиться комплексний аналіз зібраної інформації з метою ідентифікації ключових факторів виникнення пожеж,

виявлення закономірностей їх поширення та класифікації території за рівнем пожежної небезпеки.

Оцінка пост-пірогенних змін та збитків. У разі наявності пожеж в анамнезі, проводиться оцінка площі та ступеня пошкодження насаджень, а також характеристика трансформацій лісового покриву та екосистеми в цілому.

Розробка превентивних та ліквідаційних заходів. На основі аналізу розробляється комплекс рекомендацій, спрямованих на запобігання виникненню лісових пожеж, підвищення оперативності та ефективності їх ліквідації, а також на мінімізацію негативного впливу на лісові екосистеми.

Формування підсумкового звіту. Кінцевим етапом є підготовка комплексного науково-технічного звіту, що систематизує методологію дослідження, наводить отримані результати та обґрунтовує запропоновані рекомендації.

Для всебічної оцінки пожежного стану лісів застосовується арсенал сучасних методів та технічних засобів. Ключову роль серед них відіграє дистанційне зондування Землі (ДЗЗ), яке використовує дані з аерокосмічних носіїв для оперативного моніторингу, картографування пройдених вогнем площ та оцінки динаміки пост-пірогенного відновлення. Дані ДЗЗ верифікуються та доповнюються шляхом проведення наземних обстежень безпосередньо на об'єкті. Такі польові дослідження дозволяють детально проаналізувати причини поширення вогню та уточнити ступінь пошкодження компонентів екосистеми. Окрім цього, для моделювання поведінки пожежі та прогнозування рівня небезпеки застосовуються інструментальні вимірювання ключових пірологічних параметрів, таких як температура горіння, вологість лісових матеріалів та швидкість вітру.

Комплексний характер досліджень пожежного стану лісів вимагає залучення міждисциплінарної команди фахівців, до складу якої зазвичай входять експерти з пожежної безпеки, лісового господарства, метеорологи, екологи, ґрунтознавці та інші спеціалісти. У випадках великих пожеж для розслідування причин та оцінки наслідків можуть формуватися спеціальні експертні комісії за

участю представників профільних державних служб, лісопромислового сектору та наукових установ. Результати таких комплексних досліджень стають основою для коригування та вдосконалення регіональних і національних стратегій протипожежного захисту лісів, а також для планування заходів з ліквідації екологічних та економічних збитків.

Висновки до 2-го розділу:

1. У ході виконання роботи проаналізовано теоретико-методологічні засади моніторингу стану природних екосистем, з особливим акцентом на методики оцінки стану лісових масивів. Визначено, що ефективний моніторинг є ключовим інструментом для отримання об'єктивної інформації та підтримки управлінських рішень.

2. Встановлено, що система моніторингу довкілля є ієрархічно організованою (локальний, регіональний, національний рівні) та класифікується за цільовим призначенням на загальний, оперативний (кризовий) та фоновий (науковий) види. Ключовою функцією моніторингу є інформаційне забезпечення раціонального природокористування та охорони довкілля.

3. Визначено, що методика дослідження фітосанітарного стану лісів являє собою комплексний, багатоетапний процес. Він охоплює закладання репрезентативних ділянок, таксаційну характеристику насаджень, ідентифікацію патологій, лабораторний аналіз зразків та встановлення етіологічних зв'язків для оцінки збитків і розробки захисних заходів.

4. Охарактеризовано методологію оцінки пожежного стану лісових масивів, яка базується на послідовному аналізі вихідних даних (пірологічна історія, метеоумови), класифікації території за рівнем небезпеки, оцінці пост-пірогенних трансформацій та формуванні превентивних і ліквідаційних рекомендацій.

5. Обґрунтовано, що ефективність обох розглянутих методик (фітосанітарної та пожежної) безпосередньо залежить від застосування

сучасного інструментарію, зокрема геоінформаційних технологій (ГІС) та методів дистанційного зондування Землі (ДЗЗ). Підкреслено важливість міждисциплінарного підходу для проведення комплексного аналізу.

6. Доведено, що результати комплексних досліджень стану лісових екосистем є науковою основою для розробки стратегій сталого лісокористування, планування лісогосподарських заходів, удосконалення систем захисту лісів та мінімізації екологічних і економічних збитків від деструктивних чинників.

РОЗДІЛ 3

ПРИРОДНО-КЛІМАТИЧНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ УМОВИ ФІЛІЇ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСТВА В МЕЖАХ ГОРОДНЯНСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПІВНІЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС»

3.1. Місцезнаходження та організаційна структура підприємства

Городнянське надлісництво філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України» розташоване в північно-західній частині Чернігівської області на території Чернігівського і Корюківського адміністративних районів.

Поштова адреса: вул. Жовтнева, 54; м . Городня, Чернігівської області, поштовий індекс: 15100. (Рис.3.1.)

Рис. 3.1. Адміністративна будівля Городнянського надлісництва філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Городнянське надлісництво було організоване в 1936 році згідно за рахунок лісів Городнянського ліспромгоспу. У 1954 році до лісгоспу був приєднаний Щорський лісгосп.

В 1960 році до складу були передані ліси колгоспів на базі яких було створено Моложавське лісництво. На підставі рішення РМ УРСР від 30.11.1959 р. №1839 лісгосп був перейменований в лісгоспзаг.

У 1960 році Ново-Боровичське. Слинське і Щорське лісництва були передані до складу Корюківського лісгоспзагу.

В 1966 році підсобні господарства, які були розташовані на прийнятих колгоспних землях були вилучені зі складу лісгоспзагу і передані до радгоспу.

В 1991 році, згідно наказу Міністерства лісового господарства України від 31.10.1991 р. Городнянський лісгоспзаг перейменований в держлісгосп.

В 2005 році, згідно наказу Державного комітету лісового господарства України від 08.02.2005 р. №132 Городнянське лісгосподарське підприємство перейменовано в Державне підприємство «Городнянське лісове господарство»,

В 2021 році наказом Державного агентства лісових ресурсів України від 27.09.2021 р. №547 «Про припинення Державного підприємства «Добрянське лісове господарство» та затвердження складу Комісії з припинення, шляхом реорганізації, а саме – приєднанням до Державного підприємства «Городнянське лісове господарство» загальною площею 41175,7 га.

Перше лісовпорядкування лісів, які входять до складу лісгоспу було проведено в 1927 році. Наступні лісовпорядні роботи проводились в 1936, в 1946, в 1956, в 1961, в 1971, в 1981, в 1991 роках роках. В архівах збереглися такі матеріали цих робіт: проекти організації і розвитку лісового господарства, картографічні матеріали. Попереднє лісовпорядкування було проведено в 2011 р. Київською лісовпорядною експедицією. Роботи виконувались відповідно до вимог лісовпорядної інструкції 1986 року за I розрядом.

Починаючи з 1992 року, на всій території лісгоспу проводилося безперервне лісовпорядкування. Воно полягало в щорічному проведенні натурних таксаційних робіт на площах, охоплених господарською діяльністю, на прийнятих землях, на лісових ділянках, що зазнали впливу стихійного лиха. Всі поточні зміни вносилися в повидільну таксаційну і картографічну бази даних, які підтримувались в актуальному стані.

Під час безперервного лісовпорядкування здійснювався контроль за якістю виконання лісогосподарських заходів і лісокористування, визначались місця їх проведення. За результатами безперервного лісовпорядкування надавались комплекти обліково-звітної документації. Проводився аналіз виконання проєкту організації та розвитку лісового господарства, а його результати доводилися на всі рівні господарського управління.

В 2001 році безперервне лісовпорядкування проведено з оновленням основних проектних і картографічних матеріалів. Проведена додаткова таксація лісових ділянок стиглих і пристигаючих насаджень, можливих для експлуатації, молодняки до 20 років. Були встановлені нові розрахункові лісосіки по рубках головного користування та рубках формування і оздоровлення лісів.

Починаючи з 2016 року, безперервне лісовпорядкування велося за скороченою програмою. Перелік і види робіт обумовлювалися договорами на їх виконання. Нинішнє лісовпорядкування проведено за I розрядом у відповідності з вимогами чинної лісовпорядної інструкції, рішеннями першої лісовпорядної наради і технічної наради за підсумками польових робіт.

Лісовпорядкування проведено за методом класів віку, який полягає в утворенні госпчастин, господарств, господарських секцій, які складаються з сукупності однорідних за складом і продуктивністю деревостанів, об'єднаних одним віком і способом рубки лісу.

Первинною обліковою одиницею є таксаційний виділ, а первинною розрахунковою одиницею – господарська секція. Усі розрахунки здійснені на основі підсумків розподілу площ і запасів насаджень господарських секцій за класами віку.

Під час проведення лісовпорядних робіт керувалися Лісовим кодексом України, Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», іншими законодавчими та нормативно-правовими актами України, протоколом першої лісовпорядної наради, основні дані з проведеного лісовпорядкування наведені в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Основні показники проведеного лісовпорядкування

Показники	Одиниці вимірювання	Обсяги
1. Площа лісовпорядкування	га	76378,5
в. т.ч. з використанням ортофотопланів, аерофотознімків, космічних знімків	га	76378,5
2. Кількість кварталів	шт.	1420
3. Середня площа кварталу	га	53,7
4. Кількість таксаційних виділів	шт.	32272
5. Середня площа таксаційного виділу	га	2,4
6. Закладено площадок вибіркових методів таксації	шт.	1503
6.1. Вибірково-перелікова таксація	шт.	465
6.2. Вибірково-вимірювальна таксація	шт.	855
6.3. Санітарне обстеження насаджень	шт.	183
7. Закладено площадок на визначення сум площ поперечних перерізів деревостанів	шт.	3831
8. Закладено пробних площ – усього	шт.	30
в т.ч. на рубки догляду	шт.	2
9. Обстежено лісових культур	га	37,6
10. Обстежено природного поновлення*	м ²	400
11. Кількість планшетів	шт.	107

Геодезичною (картографічною) основою для складання лісовпорядних планшетів стали правовстановлюючі документи на право постійного користування земельними ділянками.

Для таксації деревостанів використовувались ортофотоплани масштабу 1:10000, задовільної якості зйомки 2020 року.

Таксація лісового фонду здійснювалась поєднанням окомірної таксації з вибірковою вимірювальною і переліковою таксацією, дані якої слугували основою для таксаційної характеристики виділу. Для коригування запасів насаджень на 1 га під час окомірної таксації, а також визначення відносних повнот під час вибіркової вимірювальної і перелікової таксації використовувався таблиці «Сум площ перерізів та запасів деревостанів при повноті 1,0», поміщених в «Лісотаксаційному довіднику» (Київ-2013), затвердженого Держлісагентством України.

На території надлісництва науково-дослідні роботи не проводились.

3.2. Природно-кліматичні умови об'єкту дослідження

Згідно лісорослинного районування територія лісгоспу відноситься до Києво-Чернігівського поліського лісогосподарського округу Поліської лісорослинної зони.

Клімат району розташування лісгоспу помірно-континентальний.

Коротка характеристика кліматичних умов, що мають значення для лісового господарства, приведена в таблиці 3.2.

Із кліматичних факторів, що негативно впливають на ріст і розвиток лісових насаджень є пізні весняні та ранні осінні заморозки. В осінньо-зимовий період тумани і опади у вигляді ожеледиць, які негативно впливають на лісові насадження. Територія надлісництва за характером рельєфу являє собою рівнину (середня висота над рівнем моря від 15 до 200 м) з доволі пологими водорозділами, плоскими і неглибокими річковими долинами.

Основні типи і види ґрунтів (%): найбільш розповсюдженими ґрунтами на території лісгоспу є дерново-підзолисті (60 %), світло-сірі і сірі ґрунти (25 %), дернові і дерново-опідзолені ґрунти. Незначну площу займають супіщані і легко суглинисті ґрунти. Ерозійні процеси: на території лісгоспу розвинуті слабо.

Таблиця 3.2

Кліматичні показники

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
1	2	3	4
1. Температура повітря:			
–середньорічна	градус	+5,9	
–абсолютна максимальна	градус	+38,0	
–абсолютна мінімальна	градус	-37	
2. Кількість опадів на рік	мм	570	
3. Тривалість вегетаційного періоду	днів	190	
4. Пізні весняні заморозки			25.04
5. Перші осінні заморозки			15.10
6. Середня дата замерзання рік			15.11
7. Середня дата початку паводку			10.04
8. Сніговий покрив:			
– товщина	см	20	
– час появи			20.11
– час сходження у лісі			20.04
9. Глибина промерзання ґрунту	см	92	
10. Напрямок панівних вітрів за сезонами:			
– зима	румб	З,ПдЗ	
– весна	румб	ПдЗ,З	
– літо	румб	З,ПдЗ	
– осінь	румб	З,ПнС	

Подовження таблиці 3.2

Найменування показників	Одиниці вимірювання	Значення	Дата
11. Середня швидкість панівних вітрів за сезонами:			
– зима	м/сек	4,2	
– весна	м/сек	3,9	
– літо	м/сек	2,9	
– осінь	м/сек	3,5	
12. Відносна вологість повітря за сезонами:		74	
– зима	%	67	
– весна	%	73	
– літо	%	65	
– осінь	%	78	

Характеристика рік та водоймищ, розташованих на території лісгоспу, наводиться в таблиці 3.3. Територія лісгоспу розташована в басейнах рік Дніпро, Сож, Снов.

За ступенем вологості більша частина ґрунтів відноситься до свіжих . На долю лісових ділянок з надмірним зволоженням припадає 5,8 % площі, вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок. Болота займають площу 697,3 га.

Таблиця 3.3

Характеристика річок та водойм

Найменування рік та водоймищ	Куди впадає ріка	Загальна протяж- ність, км; площа водоймищ, га	Ширина лісових смуг вздовж берегів річок, навколо озер, та водоймищ, м	
			згідно нормативів	фактична
Дніпро	Чорне море	2285	3000	3000
Сож	Дніпро	648	3000	3000
Снов	Десна	253	400	400
Смяч	Снов	50	150	150
Смячка	Снов	34	150	150
Крюкова	Снов	32	150	150
Тетива	Снов	32	150	150
Замглай	Десна	26	150	150
Немильня	Сож	32	150	150
Терюха	Сож	57	150	150

3.3. Економічні умови регіону дослідження

Минулого року в лісах лісгоспу в цілому було заготовлено 257,09 тис. м³ ліквідної деревини, в т.ч. ділової – 178,41 тис. м³. Із загального обсягу заготовленої ліквідної і ділової деревини хвойні породи складають відповідно 209,19 тис. м³ (163,15 тис. м³), твердолистяні породи – 34,15 тис. м³ (9,86 тис. м³), м'яколистяні породи – 13,75 тис. м³ (5,39 тис. м³).

Основні сортименти, які заготовлюються в лісгоспі - це лісоматеріали круглі – 73 %, дровяна деревина 27 %. Найбільшими споживачами деревини є приватні фірми внутрішнього ринку 161,97 тис.м³, на експорт відправляється

59,13 тис.м3, для потреб населення 28,27 тис.м3, використання для власних потреб 7,72 тис.м3. Найбільшим попитом в споживачів користується лісоматеріали круглі та деревина дров'яна.

Порядок і ставки рентної плати (загальнодержавного податку) за заготівлю деревини основних лісових порід регулюються статтею 256 «Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів» чинного Податкового кодексу України.

Рентна плата за заготівлю другорядних лісових матеріалів, здійснення побічних лісових користувань та використання корисних властивостей лісів встановлюються Верховною Радою АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими радами.

Ліси надлісництва віднесені до I поясу рентної плати за заготівлю деревини основних лісових порід.

Заготовлена деревина вивозиться як безпосередньо споживачами, так і на нижні склади, розташовані в смт. Добрянка, с. Олешня, м. Городня, а також відправляється із залізничної станції Городня, Горностаївка.

Господарська діяльність лісгоспу спрямована на раціональне та ефективне використання лісових ресурсів підвищення ґрунтозахисних, санітарно-гігієнічних, оздоровчих, естетичних та інших корисних функцій лісу.

Показники таблиці 3.4. вказують на високу інтенсивність ведення лісового господарства.

Технічне і транспортне забезпечення лісгоспу достатнє для виконання господарських та інших планових завдань.

Ступінь забезпечення транспортними засобами становить 100 %. Виробничим фондом лісгосп забезпечений на 100 %, житловим на 100 %. Кадрами постійних робітників лісгосп забезпечений на 100 %. Нестача поповнюється сезонними і тимчасовими робітниками.

Існуюча організація виконання лісогосподарських робіт в лісгоспі така: розробка лісосік рубок головного, догляд за насадженнями, лісовідновлення

проводиться приватними спеціалізованими бригадами, які заключають договори із лісгоспом. Вивезення деревини проводиться автотранспортом лісгоспу.

Таблиця 3.4

Основні показники ведення лісового господарства. Рівень інтенсивності ведення лісового господарства

Найменування показників	Одиниця вимірювання	За проектом минулого лісовпорядкування	За проектом нинішнього лісовпорядкування
1. Річний обсяг лісокористування (ліквід) – усього	тис. м ³	206,51	285,35
в т.ч. від рубок головного користування	тис. м ³	164,27	221,48
2. Середній обсяг лісокористування з 1 га вкритих лісовою рослинністю лісових ділянок	м ³	2,98	4,03
3. Річний обсяг робіт з відтворення лісів:			
–створення лісових культур	га	483,6	5023,2
–сприяння природному поновленню	га	9,9	182,6

Лісове господарство в економіці району розташування займає важливе місце. Основні напрямки його розвитку – задоволення місцевих потреб в

деревині і інших лісових ресурсах, підвищення продуктивності лісових ділянок, посилення санітарно-гігієнічних та оздоровчих функцій лісу.

Наявні в лісгоспі сільськогосподарські угіддя використовуються для потреб працівників лісгоспу і лісової охорони.

Випас худоби в лісовому фонді проводиться місцевим населенням. З побічних лісових користувань має місце сінокосіння, збір грибів, ягід і лікарської сировини місцевим населенням.

Мисливська фауна в лісах лісгоспу представлена лосями, козулями, кабанамі, зайцями, куницями, білками, бобрами, лисицями. Полювання носить спортивний характер.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині і продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення.

Висновки до 3-го розділу:

1. Городнянське надлісництво філії «Північний лісовий офіс» ДП «Ліси України», розташоване на північному заході Чернігівської області на площі 76378,5 га, має тривалу історію формування (з 1936 року) та реорганізацій, включно зі значним розширенням у 2021 році. Лісовпорядкування ведеться з 1927 року, з 1992 року – на безперервній основі, а сучасне лісовпорядкування проведене за I розрядом методом класів віку, з використанням актуальних картографічних матеріалів (ортофотопланів) та поєднанням різних методів таксації.

2. Територія надлісництва належить до Києво-Чернігівського поліського лісгосподарського округу Поліської лісорослинної зони. Клімат регіону помірно-континентальний (середньорічна температура +5,9°C, кількість опадів 570 мм) з рівнинним рельєфом. Переважаючими типами ґрунтів є дерново-підзолисті (60%) та світло-сірі і сірі ґрунти (25%). Негативний вплив на лісові

насадження можуть чинити пізні весняні та ранні осінні заморозки, а також ожеледиці.

3. Надлісництво веде активну господарську діяльність, заготовлюючи значні обсяги ліквідної деревини (у 2020 р. – 257,09 тис. м³), де переважають круглі лісоматеріали (73%) та хвойні породи. Основна продукція спрямовується на внутрішній ринок приватним фірмам, проте існує і експортна складова. Ліси також задовольняють потреби місцевого населення в деревині та продукції побічних лісових користувань (сінокосіння, збір грибів, ягід, лікарської сировини) і мають важливе природоохоронне та рекреаційне значення.

4. Підприємство характеризується високою інтенсивністю ведення лісового господарства, що підтверджується показниками зростання обсягів лісокористування та відтворення лісів. Технічне, транспортне та кадрове забезпечення надлісництва знаходиться на достатньому рівні (100%), при цьому для виконання лісогосподарських робіт (розробка лісосік, догляд, лісовідновлення) залучаються приватні спеціалізовані бригади.

РОЗДІЛ 4

ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ НА СТАН ЛІСІВ ГОРОДНЯНСЬКОГО НАДЛІСНИЦТВА ФІЛІЇ «ПІВНІЧНИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

4.1. Хронологія воєнних подій у Чернігівській області, пошкодження лісових насаджень

У лютому-березні 2022 року Городнянський район Чернігівської області з перших днів повномасштабного вторгнення російських військ опинився в зоні активних бойових дій. Розташування території надлісництва у безпосередній близькості до державного кордону з Білоруссю та Росією зробило її одним з перших регіонів, які зазнали військового впливу. Ключові події, що вплинули на ліси регіону, розпочалися 24 лютого 2022 року з обстрілів прикордонних територій. Згодом, 26-28 лютого, активні бойові дії охопили північну частину району. Протягом березня 2022 року значна частина території надлісництва перебувала під тривалою окупацією. Після звільнення території у квітні 2022 року стало можливим виявлення масштабів завданих пошкоджень, а вже у травні-червні того ж року розпочався процес оцінки збитків, завданих лісовому господарству. (Рис.4.1.)

Рис. 4.1. Наслідки бойових дій у лісових масивах

Через своє прикордонне розташування, ліси Городнянського надлісництва набули важливого стратегічного значення. Зокрема, вони використовувалися як природне укриття для військових підрозділів, а їхні лісові дороги слугували шляхами для пересування військової техніки. Окремі ділянки лісу також використовувалися для облаштування військових позицій, і загалом лісові масиви стали ареною ведення партизанської боротьби.

Аналіз пошкоджених ділянок внаслідок артилерійських обстрілів виявив різні типи механічних уражень лісових насаджень, які можна диференціювати за зонами відносно епіцентру вибуху. Так, у зоні повного знищення, що охоплює радіус 15-25 метрів від епіцентру, спостерігається цілковите руйнування деревостану, формування вирв глибиною до 3-5 метрів, а також знищення ґрунтового покриву та підліску; при цьому кореневі системи зазнають пошкоджень у радіусі до 50 метрів.

Далі, у зоні сильних пошкоджень, яка простягається на 25-75 метрів від епіцентру, характерними є зламані стовбури дерев на висоті 2-8 метрів, масове обламування гілок і крон, осколкові пошкодження кори та вивертання дерев із неглибокою кореневою системою.

В зоні помірних пошкоджень, на відстані 75-150 метрів від епіцентру, фіксуються обламування верхівок та великих гілок, локальні ушкодження кори та порушення цілісності крон на 30-60%, що в сукупності призводить до загального ослаблення дерев та їх подальшого вторинного всихання.

Значних пошкоджень лісовим екосистемам завдає використання наземної техніки, що передусім призводить до ущільнення та руйнування ґрунтового покриву. Зокрема, проїзд важкої військової техніки спричиняє ущільнення ґрунту на глибину 40-60 см, утворення глибоких колій, що можуть сягати 1,5 м завглибшки, а також знищення трав'яного покриву на значних площах (близько 1200 га) та пошкодження поверхневих корневих систем дерев.

Загалом, статистичний аналіз наслідків використання техніки свідчить про ущільнення ґрунту на площі 580 га, формування колій загальною протяжністю

понад 45 км, пошкодження 28 км лісових доріг та руйнацію 12 об'єктів інфраструктури, таких як мости та переїзди.

Забруднення території надлісництва залишками боєприпасів становить серйозну екологічну та безпекову проблему, що проявляється у двох основних формах: наявністю вибухонебезпечних предметів та хімічним забрудненням.

В ході обстеження на території надлісництва було виявлено значну кількість вибухонебезпечних предметів, серед яких зафіксовано 156 одиниць нерозірваних снарядів, 89 мін різних типів, 234 елементи касетних боєприпасів та 67 ручних гранат.

Поряд із безпосередньою загрозою від цих предметів, встановлено також факти хімічного забруднення. Воно включає витіки пального з пошкодженої військової техніки, наявність залишків вибухових речовин у ґрунтовому покриві, забруднення важкими металами від уламків снарядів, а також виявлення локальних осередків радіаційного забруднення.

Пожежі, що виникли як наслідок бойових дій, мали значний вплив на лісові екосистеми. Статистичний аналіз лісових пожеж воєнного походження за 2022 рік виявив 47 випадків загорянь, які охопили загальну площу 2347 га. Середня площа однієї такої пожежі становила 49,9 га, тоді як максимальна досягла 267 га. Розподіл цих пожеж за причинами виникнення показав, що 34% (16 пожеж) були спричинені прямими влучаннями боєприпасів, 28% (13 пожеж) – іскрами від пошкодженої техніки, 21% (10 пожеж) – необережним поводженням з вогнем з боку військових. Підпали як тактичний прийом стали причиною 11% пожеж (5 випадків), а на інші причини припало 6% (3 пожежі).

Дослідження породного та вікового складу згорілих насаджень виявило наступний розподіл втрат. За породами, найбільше постраждала сосна звичайна – 1521 га, що становить 64,8% від загальної площі згарищ. Суттєві пошкодження також зафіксовані для берези повислої (428 га або 18,2%), дуба звичайного (246 га або 10,5%) та вільхи чорної (89 га або 3,8%); на інші породи припало 63 га (2,7%). Щодо вікових груп, то найбільших втрат зазнали молодняки віком до 40 років (892 га, або 38,0%). Середньовікові насадження (41-60 років) згоріли на

площі 739 га (31,5%), пристигаючі (61-80 років) – на 528 га (22,5%), а стиглі та перестійні (понад 80 років) – на 188 га (8,0%).

Класифікація уражених ділянок за ступенем пошкодження вогнем визначила наступні категорії. Повна загибель деревостану, що характеризується вигоранням крон при температурі вогню понад 800°C, знищенням живої та мертвої частини крони та пошкодженням камбію по всій висоті стовбура, була зафіксована на площі 1456 га. Сильне пошкодження, при якому вигорало до 2/3 крони, спостерігалось пошкодження камбію на висоті до 3-5 м та зберігалася частина живої крони, охопило 534 га; ймовірність відновлення таких насаджень оцінюється у 15-25%. Помірне пошкодження, що включало локальні опіки кори, пошкодження нижньої частини крони та збереження її більшої частини, було виявлено на 357 га, з ймовірністю відновлення 60–80 %.

4.2. Порухення інфраструктури лісового господарства та порушення ведення лісового господарства

Внаслідок бойових дій значних пошкоджень зазнали будівлі, споруди, техніка та інфраструктура надлісництва. Аналіз пошкоджень будівель та споруд виявив, що серед адміністративних об'єктів контора надлісництва отримала часткові ушкодження від вибухової хвилі. З восьми лісництв три було повністю зруйновано, а п'ять – пошкоджено. Також було знищено чотири з семи складських приміщень, а ремонтні майстерні зазнали пошкоджень як самих будівель, так і наявного обладнання.

У житлово-комунальному секторі зафіксовано пошкодження 23 будинків службового житла, з яких сім зруйновано повністю; крім того, пошкоджено 12 км водопровідних мереж та знищено 34 км ліній електропостачання.

Серйозних збитків було завдано парку лісогосподарської техніки та обладнанню. Зокрема, зафіксовано втрату 12 одиниць тракторів різних марок, що становить 67% від їх загальної кількості. Було знищено 8 лісовозів (80% парку),

34 бензопили (85% наявного обладнання) та 6 одиниць спеціалізованої техніки (75% парку). Загальна вартість цих втрат оцінюється в 39,4 млн грн, з яких 34,7 млн грн припадає на основні засоби, 2,8 млн грн – на інструменти та пристрої, та 1,9 млн грн – на паливно-мастильні матеріали.

Суттєвих руйнувань зазнала і лісова інфраструктура. Загальна довжина пошкоджених лісових доріг становить 187 км, з яких 43 км зруйновано повністю, 89 км потребують капітального ремонту, а 55 км – поточного. Було повністю зруйновано 9 мостів та пошкоджено ще 17, при цьому середня вартість відновлення одного мостового переходу оцінюється у 2,3 млн грн. Значної шкоди завдано також протипожежній інфраструктурі: зруйновано 8 з 15 пожежних вишок, пошкоджено 12 з 23 резервуарів для води, а також пошкоджено 78 км зі 156 км існуючих мінералізованих смуг.

Внаслідок воєнних дій припинення планових лісогосподарських робіт мало суттєві негативні наслідки для стану лісових екосистем, що проявилось як у невиконанні запланованих заходів, так і в ускладненні санітарної ситуації.

Зокрема, більшість планових лісогосподарських заходів було зупинено. Лісокультурні роботи, заплановані на 2022 рік в обсязі 234 га, були виконані лише на 67 га до початку воєнних дій, що призвело до невиконання плану на 167 га (71,4%). Аналогічна ситуація спостерігалася з доглядом за лісовими культурами: із запланованих 445 га було оброблено лише 89 га (20,0%), залишаючи 356 га (80,0%) без належного догляду. Найбільш значне невиконання стосувалося рубок догляду, де із запланованих 1567 га роботи було проведено лише на 234 га (14,9%), що означає невиконання на 1333 га (85,1%).

Таке припинення санітарних та інших заходів призвело до різкого зростання обсягів сухостою. Динаміка накопичення свідчить, що якщо на початок 2022 року його обсяг становив 12 347 м³, то на кінець року він зріс до 47 892 м³, показавши приріст за рік у 35 545 м³ (287,9%). Розподіл цього сухостою за причинами утворення наступний: 23% (11 015 м³) – природне відмирання, 41% (19 636 м³) – наслідки воєнних дій, 25% (11 973 м³) – вторинне всихання після пошкоджень, та 11% (5 268 м³) – активізація шкідників.

Порушення системи захисту лісу та накопичення ослабленого деревного матеріалу спричинили активізацію шкідників та хвороб лісу. В ентомологічному аспекті зафіксовано спалахи розмноження основних шкідників: короїд-типограф спричинив зараження 1234 га соснових насаджень, соснова златка пошкодила 567 га молодих сосняків, осередки соснового лубоїда виявлено на площі 234 га, а листогризучі комахи спричинили об'їдання листя на 890 га. Фітопатологічна ситуація також ускладнилася: кореневі гнилі поширилися на 15% площі хвойних насаджень, стовбурові гнилі активізувалися на 456 га, а судинні мікози уразили дубові насадження на площі 123 га.

4.3. Ретроспективний аналіз проведення санітарних рубок у Городнянському надлісництві

Для практичного аналізу ефективності та доцільності цих заходів було обрано лісові насадження на території Городнянського надлісництва, що, як і багато інших лісових масивів Полісся, зазнають впливу несприятливих факторів. Зокрема, спостерігається всихання соснових насаджень, спричинене діяльністю стовбурових шкідників (синьої соснової златки, малого соснового лубоїда) та збудників грибкових захворювань (коренева губка). Ефективність та своєчасність проведення санітарних рубок у таких умовах безпосередньо впливає на майбутній стан та стійкість цих лісів.

Метою даного розділу є аналіз динаміки, обсягів та причин призначення санітарних рубок у Городнянському надлісництві, а також оцінка їх впливу на санітарний стан лісових насаджень. Для вирішення поставлених завдань було використано комплекс методів, що включають аналіз виробничої документації (матеріали лісовпорядкування, акти лісопатологічного обстеження, зведена звітність про санітарно-оздоровчі заходи), статистичний аналіз отриманих даних та методи порівняльного аналізу.

Зібрані дані представлені у таблиці 4.1 та рис. 4.1-4.2.

Таблиця 4.1

**Площі проведення санітарних рубок у Городнянському надлісництві,
порівняння за 2022 та 2024 роки**

	2022			2024		
	ССР	СРВ	Всього	ССР	СРВ	Всього
площа чистих соснових насаджень	19,9	220,4	240,3	150,2	797,1	947,3
загальна площа	21,7	433,4	455,1	170,5	1510,3	1680,8

У табл. 4.1 «Площі проведення санітарних рубок у Городнянському надлісництві: порівняння за 2022 та 2024 роки» наведено порівняльні дані щодо площ санітарно-оздоровчих заходів, проведених у 2022 та 2024 роках. Дані структуровані за видами рубок - суцільні санітарні (ССР) та вибіркові санітарні (в таблиці позначено як СРВ), а також диференційовані для чистих соснових насаджень та загальної площі по надлісництву. Аналіз цих даних дозволяє виявити кілька ключових тенденцій.

Найбільш показовою є динаміка загальної площі рубок. У 2022 році загальна площа санітарних рубок становила 455,1 га, тоді як у 2024 році цей показник зріс до 1680,8 га. Це свідчить про зростання обсягів у 3,7 раза (або на 269%) лише за два роки. Таке значне збільшення є прямим індикатором різкого погіршення санітарного стану лісових насаджень у Городнянському надлісництві.

Дані чітко вказують, що соснові насадження є епіцентром санітарних проблем:

- У 2022 році рубки в чистих сосняках становили 52,8% (240,3 га із 455,1 га) від загального обсягу.
- У 2024 році ця частка зросла до 56,4% (947,3 га із 1680,8 га).

Це підтверджує, що саме соснові ліси є найбільш вразливими до дії несприятливих факторів, таких як шкідники та хвороби, що і стало основною причиною для проведення санітарно-оздоровчих заходів.

Аналіз співвідношення між суцільними та вибірковими рубками виявляє тривожну тенденцію:

- Загальна площа ССР зросла з 21,7 га у 2022 році до 170,5 га у 2024 році, тобто майже у 8 разів.
- Загальна площа вибіркових рубок (СРВ) також зросла, але менш стрімко - з 433,4 га до 1510,3 га, тобто в 3,5 раза.

Хоча в абсолютних цифрах вибіркові рубки все ще домінують, їхня частка в загальній структурі дещо зменшилася (з 95% у 2022 до 90% у 2024 році) на користь суцільних. Таке випереджальне зростання площ ССР є дуже негативним сигналом. Воно свідчить про те, що в лісах формуються великі осередки загиблих або критично ослаблених насаджень, де проведення вибіркових рубок є вже недоцільним або неможливим, і єдиним виходом залишається суцільне вирубування.

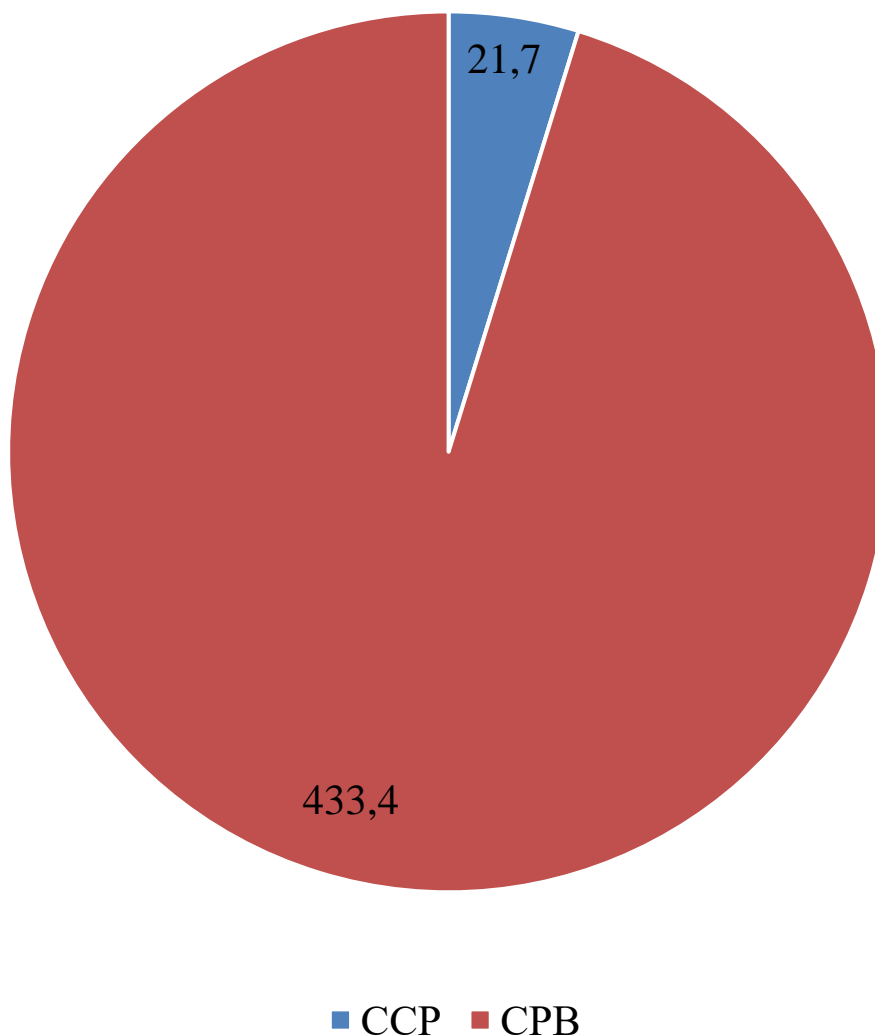

Рис.4.1 Розподіл площ санітарних рубок за їх видами в Городнянському надлісництві за 2022 рік

Діаграма наочно демонструє, що у 2022 році переважна більшість (понад 95%) санітарно-оздоровчих заходів у надлісництві проводилася у формі вибіркових рубок. Це свідчить про те, що на той момент основною стратегією боротьби з погіршенням стану лісів було вилучення окремих ослаблених, пошкоджених або хворих дерев із збереженням основного деревостану. Незначна частка ССР (4,8%) вказує на те, що у 2022 році осередки масової загибелі лісу, які б вимагали суцільного вирубування, були радше винятком, ніж системним явищем.

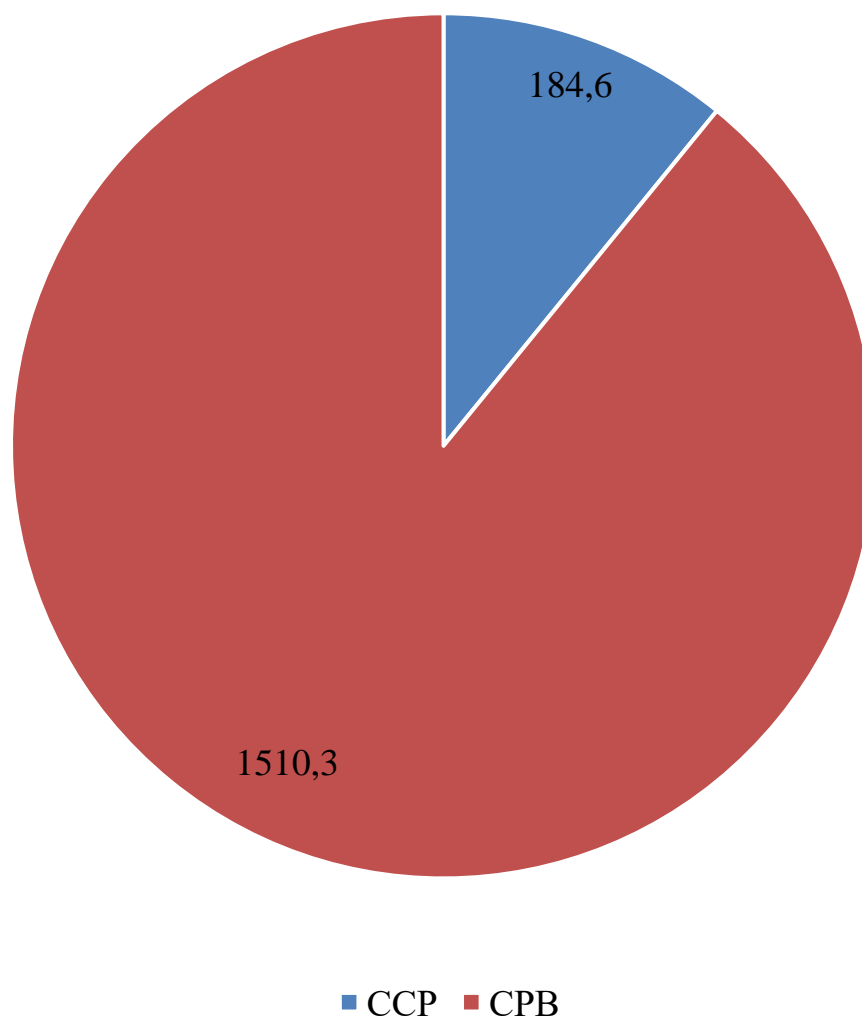

Рис.4.2 Розподіл площ санітарних рубок за їх видами в Городнянському надлісництві за 2024 рік

На рисунку 4.2 «Розподіл площ санітарних рубок за їх видами в Городнянському надлісництві за 2024 рік» представлено структуру санітарно-оздоровчих заходів, проведених у 2024 році. Ця діаграма є логічним продовженням попереднього аналізу і дозволяє оцінити зміни, що відбулися за дворічний період.

Діаграма візуалізує співвідношення між двома видами санітарних рубок у 2024 році:

Суцільні санітарні рубки (ССР): синій сектор, площа якого становить 170,5 га, що становить 90% від загальної частки площі.

Вибіркові санітарні рубки (СРВ): червоно-коричневий сектор, площа якого становить 1510,3 га, що становлять 10% від загальної площі.

Найбільш значущим є те, що частка ССР у загальній структурі санітарних заходів збільшилася більш ніж удвічі: з 4,8% у 2022 році до 10,1% у 2024 році. Візуально це помітно по сектору ССР, який перестав бути незначним і тепер займає суттєву частину діаграми.

Таке стрімке зростання частки ССР свідчить про якісну зміну санітарної ситуації. Якщо у 2022 році проблема вирішувалася переважно через вилучення окремих дерев (вибіркові рубки), то у 2024 році значно зросла необхідність у повному видаленні цілих ділянок лісу. Це вказує на те, що осередки всихання та пошкодження досягли такого масштабу, де деревостани втратили життєздатність і їх збереження шляхом вибіркового заходів стало неможливим.

Хоча вибіркові рубки все ще становлять майже 90% площі, не можна ігнорувати той факт, що площа ССР в абсолютному вираженні зросла майже у 8 разів (з 21,7 га до 170,5 га). Діаграма візуалізує саме пропорційну зміну, яка підкреслює, що криза не лише зросла кількісно (загальна площа), але й погіршилась якісно (потреба у більш радикальних заходах).

Діаграма за 2024 рік, особливо у порівнянні з аналогічною за 2022 рік, є тривожним свідченням негативної динаміки. Вона візуалізує не лише збереження домінуючої ролі вибіркового рубок, але й, що важливіше, небезпечне зростання частки суцільних санітарних рубок. Це підтверджує висновок про значне погіршення санітарного стану лісів та необхідність застосування все більш радикальних заходів для стримування кризи.

Дані про розподіл площ за причинами призначених заходів наведено на рис 4.3 та 4.4.

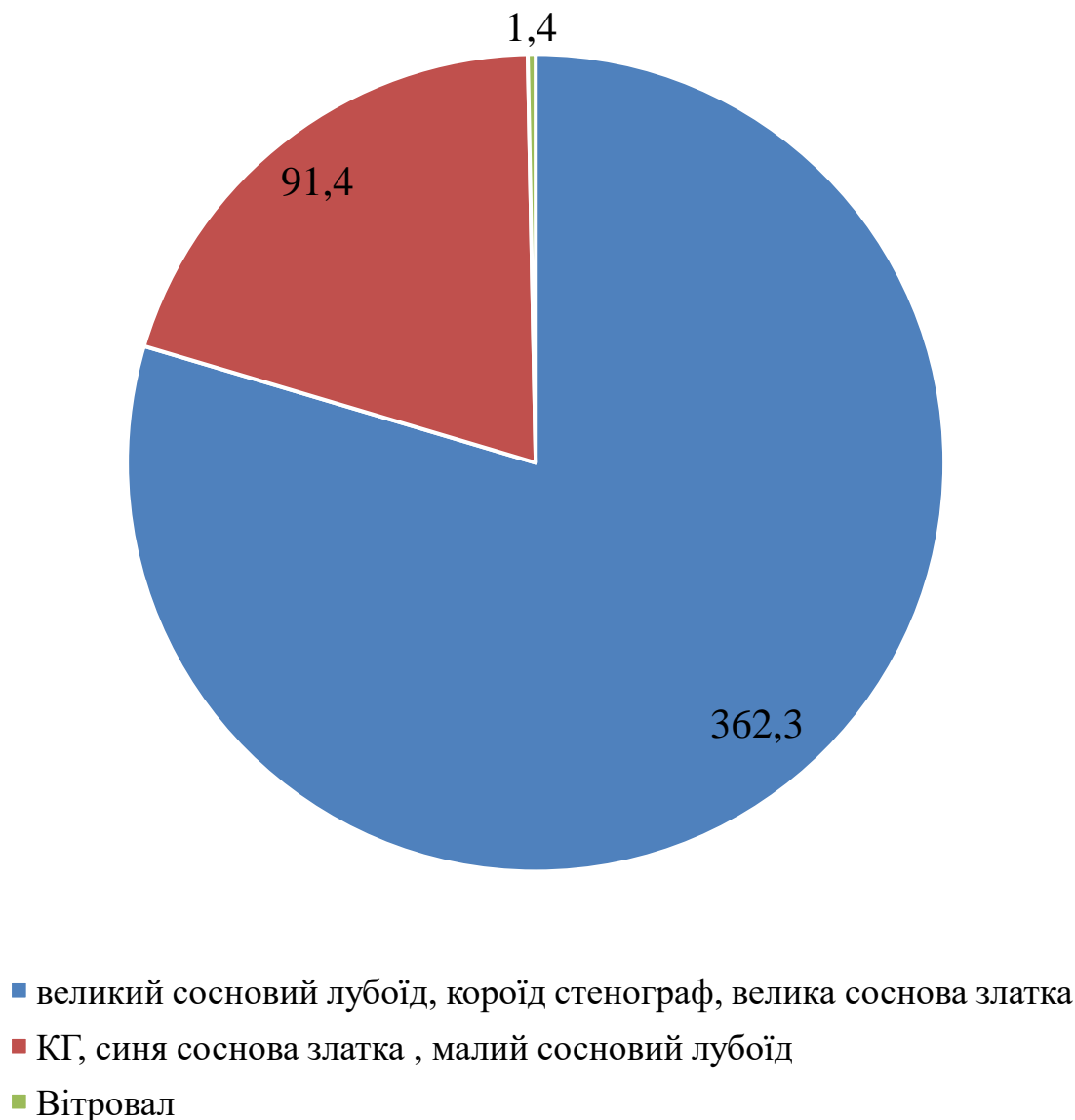
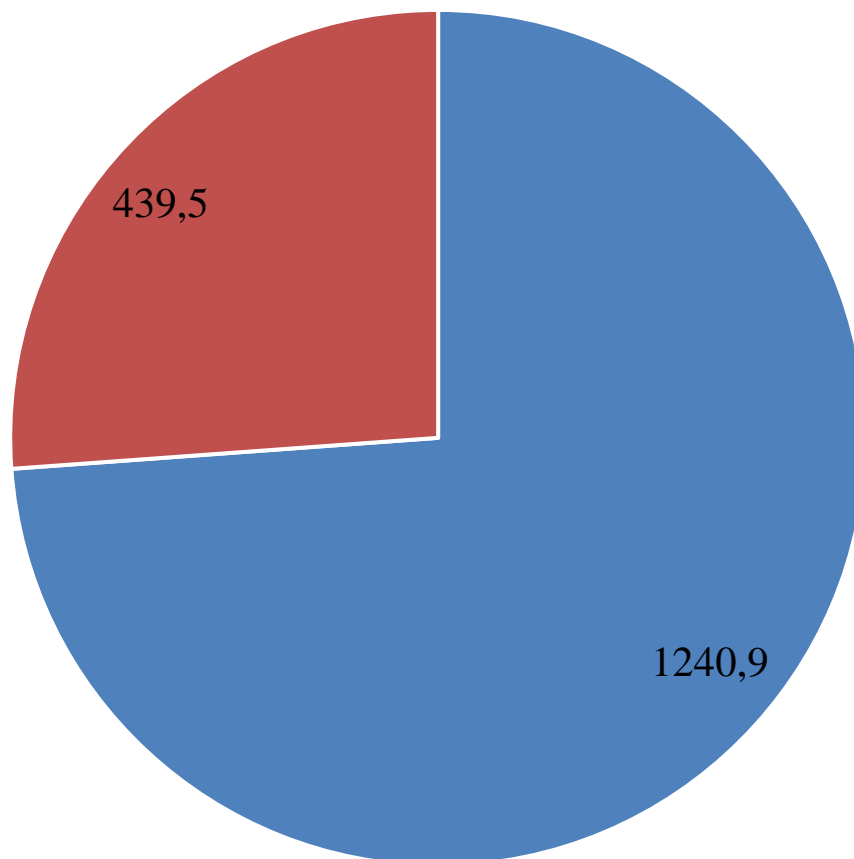

Рис.4.3 Розподіл площ санітарних рубок за причинами призначених заходів в Городнянському надлісництві за 2022 рік

Діаграма візуалізує розподіл загальної площі санітарних рубок за трьома основними групами причин. Пошкодження агресивними стовбуровими шкідниками: Ця причина, до якої віднесено великого соснового лубоїда, короїда-стенографа та велику соснову златку, є домінуючою. Площа рубок з цієї причини становить 362,3 га, або 79,6% від загального обсягу. Комплекс грибкових захворювань та вторинних шкідників: Ця категорія включає кореневу губку (КГ) та пов'язаних з ослабленням дерев шкідників (синя соснова златка, малий сосновий лубоїд). На неї припадає 91,4 га, або 20,1% площі. Абіотичні фактори

(Вітровал): Пошкодження вітром стали причиною рубок на незначній площі 1,4 га, що становить лише 0,3% від загалу.

■ інфекційні хвороби, стовбурні шкідники ■ аварії та стихійні лиха

Рис.4.4 Розподіл площ санітарних рубок за причинами призначених заходів в Городнянському надлісництві за 2024 рік

Діаграма ілюструє розподіл загальної площі санітарних рубок за 2024 рік.

Інфекційні хвороби, стовбурні шкідники: Ця узагальнена біотична причина є домінуючою. Площа рубок, призначених через неї, становить 1240,9 га, або 73,8% від загального обсягу.

Аварії та стихійні лиха: Ця категорія, що об'єднує переважно абіотичні фактори, стала причиною рубок на площі 439,5 га, що становить 26,2%.

Порівняння цієї структури з даними за 2022 рік (рис. 4.3) виявляє кардинальні зміни у характері пошкоджень лісових насаджень.

Якщо у 2022 році частка абіотичних факторів (вітровал) становила лише 0,3%, то у 2024 році частка узагальненої категорії «аварії та стихійні лиха» зростає до 26,2%. Це свідчить про катастрофічне збільшення ролі небіотичних чинників у руйнуванні лісів. Водночас частка біотичних причин (хвороби та шкідники) пропорційно зменшилася з 99,7% до 73,8%.

Таке різке зростання пошкоджень від стихійних лих (ймовірно, переважно вітровалів та буреломів) не слід розглядати як ізольоване явище. Найбільш імовірним поясненням є те, що це вторинний наслідок біотичної кризи попередніх років. Масове ослаблення насаджень кореневою губкою та їх подальше пошкодження стовбуровими шкідниками у 2022-2023 роках призвело до критичної втрати деревами механічної стійкості. В результаті, навіть стандартні вітрові навантаження почали спричиняти масові пошкодження, які класифікувалися вже як «стихійне лихо».

Важливо підкреслити, що попри зниження частки біотичних факторів, їхній абсолютний вплив також зріс: площа рубок через хвороби та шкідників збільшилася з 453,7 га у 2022 році до 1240,9 га у 2024 році, тобто у 2,7 рази. Це доводить, що біотична криза не припинилася, а продовжувала розвиватися.

Аналіз причин санітарних рубок у 2024 році демонструє перехід санітарної кризи в надлісництві у нову, значно небезпечнішу фазу. Якщо у 2022 році головною проблемою було безпосереднє всихання лісу від шкідників та хвороб, то до 2024 року ця проблема доповнилася наслідком - масовим фізичним руйнуванням ослаблених екосистем під дією вітрокліматичних явищ та антропогенних чинників. Це свідчить про глибоку деградацію лісових насаджень та втрату ними основних стабілізуючих функцій.

Висновки до 4-го розділу:

1. Встановлено, що внаслідок бойових дій у 2022 році лісові екосистеми Городнянського надлісництва зазнали комплексного негативного впливу. Цей вплив включає пряме механічне пошкодження деревостанів від вибухів, масштабне забруднення території вибухонебезпечними предметами та паливно-мастильними матеріалами, а також виникнення численних лісових пожеж, що сумарно охопили площу понад 2300 га.

2. Проаналізовано руйнівний вплив воєнних дій на інфраструктуру та матеріально-технічну базу лісгоспу. Зафіксовано значні пошкодження адміністративних будівель, лісових доріг та протипожежної системи, а також втрату понад 65% парку основної техніки. Це призвело до фактичного припинення планових лісгосподарських заходів у 2022 році, зокрема, невиконання плану рубок догляду на 85%.

3. Доведено, що припинення лісгосподарської діяльності та накопичення ослабленої деревини внаслідок бойових дій спровокували стрімке погіршення санітарного стану насаджень. Це проявилось у майже триразовому зростанні обсягів сухостою за рік та спричинило спалахи масового розмноження стовбурових шкідників і поширення грибкових захворювань, що стало вторинним, але не менш руйнівним наслідком війни.

4. Кількісний аналіз санітарно-оздоровчих заходів зафіксував критичну динаміку: загальна площа санітарних рубок за період з 2022 по 2024 рік зросла у 3,7 раза (з 455,1 га до 1680,8 га). При цьому відбулася якісна зміна в структурі рубок - частка суцільних санітарних рубок зросла більш ніж удвічі (з 4,8% до 10,1%), що свідчить про формування великих осередків лісу, який повністю втратив біологічну стійкість.

5. Встановлено еволюцію причин погіршення стану лісів. Якщо у 2022 році головним фактором, що зумовив рубки, були спалахи шкідників, то до 2024 року значно зросла частка пошкоджень від стихійних лих (до 26,2%). Це пояснюється тим, що ослаблені хворобами та шкідниками насадження втратили

вітростійкість, що свідчить про перехід кризи від суто біотичної до комплексної, біотично-абіотичної фази руйнування лісових екосистем.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. На основі опрацювання наукових джерел узагальнено, що санітарно-оздоровчі заходи, зокрема санітарні рубки, є ключовим інструментом підтримання стійкості лісових екосистем. Їхня ефективність визначається балансом між фітосанітарною доцільністю, екологічними ризиками (вплив на біорізноманіття) та економічними потребами, а їхнє проведення суворо регламентується нормативно-правовою базою України.

2. Встановлено, що повномасштабне військове вторгнення у 2022 році стало первинним, потужним дестабілізуючим фактором для лісів Городнянського надлісництва. Прямі наслідки включали механічне пошкодження та знищення насаджень від вибухів, виникнення пожеж на площі понад 2300 га та масштабне забруднення території вибухонебезпечними предметами.

3. Доведено, що прямі воєнні пошкодження були посилені вторинними наслідками, зумовленими руйнуванням лісогосподарської інфраструктури та припиненням планових заходів. Це спричинило неконтрольоване накопичення ослабленої та мертвої деревини, що спровокувало спалахи масового розмноження стовбурових шкідників та хвороб, перетворивши ослаблені війною ліси на осередки біотичної кризи.

4. На основі аналізу виробничої документації за 2022-2024 роки кількісно підтверджено стрімку деградацію санітарного стану лісів. Загальна площа санітарних рубок зросла у 3,7 раза (з 455,1 га до 1680,8 га). При цьому відбулася якісна зміна в структурі рубок - частка найбільш інтенсивних, суцільних санітарних рубок, збільшилася більш ніж удвічі, що свідчить про перехід від локальних проблем до системної кризи.

5. Виявлено еволюцію характеру кризи: якщо у 2022 році вона мала переважно біотичний характер (шкідники, хвороби), то до 2024 року трансформувалася у комплексну, біотично-абіотичну. Масове ослаблення

насаджень призвело до втрати ними вітростійкості, що проявилось у катастрофічному зростанні площ, пошкоджених стихійними лихами. Це свідчить про глибоке порушення гомеостазу лісових екосистем.

6. Результати дослідження мають практичне значення для розробки адаптивних стратегій ведення лісового господарства на територіях, що зазнали впливу війни. Обґрунтовано необхідність першочергового проведення комплексного лісопатологічного моніторингу, розробки диференційованих підходів до санітарних заходів з урахуванням мінної небезпеки та створення довгострокових програм лісовідновлення на деградованих ділянках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Букша І. Ф., Черній М. М. Передові технології у лісовому господарстві. Київ: Наукова думка, 2018. 240 с.
2. Генсірук С.А. Ліси України / С.А. Генсірук. Львів : Вид-во Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ, 2002. 495 с.
3. Генсірук С.А. Ліси України. К.: Наук. думка, 1992. 408 с.
4. Дідух Я. П. Рослинний світ України в аспекті кліматичних змін. Київ: Наукова думка, 2023. 202 с.
5. Екологія лісів, навч. посібн. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. 222 с.
6. Зелена книга України. Ліси / Ю.Р. Шеляг- Сосонко, П.М. Устименко, С.Ю. Попович, Л.П. Вакаренко. К.: Наук. думка, 2002. 253 с.
7. Коваленко І.М. Лісова екологія з основами лісовідновлення та лісорозведення: підручник. Суми: ПФ Вид-во Університетська книга. 2018. 240 с.
8. Лісівництво: навч. посіб. для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 205 «Лісове господарство» / уклад. В.М. Хрик, І.В. Кімейчук. Біла Церква, 2021. 444 с.
9. Лісова ентомологія: назви основних шкідників лісових насаджень / С.В. Станкевич, І.П. Леженіна, В.Л. Мешкова та ін. Вид. 2-ге, перероб. і доп. Житомир: Вид-во Рута, 2023. 136 с.
10. ЛІСОВІ КУЛЬТУРИ / Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М., - Львів: Камула, 2005. 608 с.
11. Методичні вказівки з нагляду, обліку та прогнозування поширення шкідників і хвороб лісу для рівнинної частини України. Харків : Планета-принт, 2020. 90 с.
12. Методичні рекомендації щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу. відповід. укладач В. Л. Мешкова. Харків : УкрНДІЛГА, 2010. 27 с.

13. Методичні рекомендації щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу. Харків, 2010. 26 с.

14. Мешканців Сумщини просять буди обережними на дорогах та не ходити в ліс, оскільки орки не лише не забирають трупи своїх, а і полишають живих. URL: <https://surl.li/soonys> (дата звернення: 12.03.2023).

15. Моніторинг та охорона біорізноманіття в Україні : Рослинний світ та гриби / Серія: «Conservation Biology in Ukraine». Вип. 16. Т. 1. Київ; Чернівці : Друк Арт, 2020. 280 с.

16. Погребняк П.С. Лісова екологія і типологія лісів. Вибрані праці. К.: Наук. думка, 1993. 496 с.

17. Правда URL: <https://surl.li/xetejw> (дата звернення: 11.04.2025).

18. Правила поліпшення якісного складу лісів. Київ : Мінлісгосп України, 2007. 7 с.

19. Правила поліпшення якісного складу лісів. Постанова Кабінету Міністрів України № 724 від 12.05.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.04.2025)

20. Проект організації та розвитку Городнянського надлісництва ВО «Укрдержліспроект». Ірпінь, 2018. 158с.

21. Санітарні правила в лісах України в редакції постанови Кабінету Міністрів України № 756 від 26 жовтня 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756-2016-%D0%BF#n11> (дата звернення: 20.04.2025).

22. Санітарні правила в лісах України. Постанова Кабінету Міністрів України № 555 від 27 липня 1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555-95-%D0%BF#Text> (дата звернення: 26.04.2025)

23. Свириденко В. Є., Бабіч О. Г., Киричок Л. С. Лісівництво: підручник / За ред. В. Є. Свириденка. 3-тє вид., переробл. та доповн. Київ: Арістей, 2008. 544 с.

24. Українська енциклопедія лісівництва : в 3 т. / гол. ред. С. А. Генсірук. Львів : НАН України, 1999. 463 с.
25. Фіторізноманіття Українського Полісся та його охорона (під заг. ред. Андрієнко Т.Л.) / Інститут ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України. К.: Фітосоціоцентр, 2006. 316 с.
26. Швиденко А. Й. Лісівництво : підруч. Чернівці : Рута, 2004. 304 с.
27. Шпарик Ю.С. Підходи до регламентації ведення лісового господарства за категоріями лісів і типами лісу / Лісівництво і агролісомеліорація. 2009. Вип. 115. С. 135-144.
28. Яворовський П. П., Сендонін С. Є., Левченко В.В., Токарева О. В., Пузріна Н.В. Лісівництво : підручник. Київ: НУБіП України, 2021. 654 с.
29. Якушенко Д. М. Екосистеми Житомирського Полісся: класифікація, територіальна диференціація, охорона : автореферат дис. канд. біол. наук : 03.00.16 / Д. М. Якушенко ; Київський нац. ун-т ім.Т. Шевченка. Київ, 2005. 20 с.
30. Important Plant Areas of Ukraine / V.A. Onyshchenko (editor). / M.G. Kholodny Institute of Botany, 2017, 376 p.
31. Recent Advances of Oak Health in Europe / Eds. T. Oszako, C. Delatour. Warsaw: IBL, 2000. 869 p.

ДОДАТКИ

Перерелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів

Городнянського надлісництва

Олександрійське	88	12	2,7	-	2,7	2,7	ТС3(95)ДС3(70)БП1+Д3	95/70/70	0,6	1	28	44	320	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	18	Немає	
Олександрійське	80	16	4,5	-	1,6	1,6	КС3(90)ДС3(60)Д11ОС3-БП1	90/60/60/60	0,6	1	27		330	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	18	Немає	
Кедрові	15	26	2,4	-	2,4	2,4	6С3(Д)БП1		0,6	1	25	30	210	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Оршанське	19	12	26,4	-	14,7	14,7	8С3(85)ДС3(100)+Д3	85/100	0,6	1	26	32	355	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає	
Оршанське	22	19	1,4	-	1,4	1,4	10С3+БП1		0,7	1	26	30	400	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Оршанське	35	20	3,5	-	3,5	3,5	10С3+БП1		0,75	1	21	26	320	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	14	Немає	
Оршанське	38	2	2,3	-	2,3	2,3	10С3		0,71	1	24	28	310	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	10	Немає	
Оршанське	68	21	2,0	-	2,0	2,0	10С3+Д3		0,75	1	26	30	430	3	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	22	Немає	
Всього:			38,0		26,3	26,3													
Римненське УР Тернопіль-Капошани	85	2	7,0	-	7,0	7,0	8С3(2)БП1+БП1+АКБ		0,7	1	15	31	32	560	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	12	Немає
Римненське УР Тернопіль-Капошани	77	13	16,4	4	3,8	3,8	7С3(1)БП1+ОС3+АКБ		0,7	1	15	30	40	390	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	12	Немає
Римненське УР Тернопіль-Капошани	95	6	10,6	-	10,6	10,6	9С3(БП1		0,6	1	29	38	305	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	14	Немає	
Римненське УР Тернопіль-Капошани	95	12	4,7	-	4,7	4,7	10С3		0,7	1	19	29	36	460	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	14	Немає
Римненське УР Тернопіль-Капошани	98	2	0,5	-	0,5	0,5	10С3		0,8	1	23	28	360	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	10	Немає	
Римненське УР Тернопіль-Капошани	110	15	2,3	-	2,3	2,3	10С3		0,8	1	29	36	490	2	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає	
Римненське УР Тернопіль-Капошани	29	3	20,6	4	7,6	7,6	10С3		0,7	1	15	31	34	500	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає
Римненське УР Тернопіль-Капошани	103	11	1,4	-	1,4	1,4	10БП1		0,6	1	15	18	16	130	4	ВСР	Аварії та стихійні лиха	10	Немає
Всього:			63,5		37,9	37,9													
Ново-Яриловичьке	65	11	1,4	-	1,4	1,4	6С3(БП1+ОС		0,6	1	24	32	240	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Ново-Яриловичьке	65	5	12,1	-	0,9	0,9	9С3(БП1		0,7	1	28	36	420	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	30	Немає	
Ново-Яриловичьке	65	9	1,2	-	1,2	1,2	8С3(БП1		0,7	1	25	32	350	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає	
Ново-Яриловичьке	63	20	4,2	-	2,1	2,1	10С3		0,8	1	29	30	430	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає	
Ново-Яриловичьке	71	4	1,9	-	1,7	1,7	10С3+БП1		0,8	2	19	22	300	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Ново-Яриловичьке	93	5	0,5	-	0,5	0,5	10С3		0,7	1	28	42	440	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	13	Немає	
Ново-Яриловичьке	93	1	2,5	-	2,5	2,5	10С3+Д3		0,8	1	26	32	460	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Ново-Яриловичьке	44	17	1,6	-	1,6	1,6	10С3		0,7	1	21	26	300	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	15	Немає	
Ново-Яриловичьке	44	11	5,2	-	5,2	5,2	10С3+БП1		0,8	1	18	18	285	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Ново-Яриловичьке	45	27	2,3	-	2,3	2,3	10С3		0,6	1	21	24	285	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Ново-Яриловичьке	45	32	1,9	-	1,9	1,9	6С3(80)ДС3(60)	80/60	0,6	2	23	28	270	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Всього:			34,8		21,3	21,3													
Добрянське	12	17	4,6	-	1,9	1,9	10С3		0,7	1	27	30	420	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Добрянське	13	26	3,8	-	3,8	3,8	10С3		0,8	1	24	28	410	3	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	22	Немає	
Добрянське	17	12	6,4	-	3,4	3,4	10С3		0,7	1	29	32	460	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Добрянське	17	14	8,9	-	3,3	3,3	10С3		0,7	1	29	32	460	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	22	Немає	
Добрянське	79	16	2,2	-	2,2	2,2	9С3(БП1		0,8	1	28	32	400	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	24	Немає	
Добрянське	80	11	2,0	-	2,0	2,0	10С3+БП1		0,8	1	25	32	435	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	23	Немає	
Добрянське	80	13	9,7	4	2,2	2,2	10С3+БП1		0,7	1	28	32	435	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	22	Немає	
Добрянське	80	13	9,7	3	2,6	2,6	10С3+БП1		0,7	1	28	36	470	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	18	Немає	
Добрянське	92	8	2,6	-	2,6	2,6	9С3(БП1		0,7	1	26	36	440	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	25	Немає	
Добрянське	93	4	7,6	2	2,2	2,2	10С3+БП1		0,7	1	24	28	220	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Добрянське	95	3	0,4	-	0,4	0,4	4С3(БП1		0,7	1	24	28	220	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Всього:			57,9		26,6	26,6													
Ковалівське	1	16	4,4	-	3,4	3,4	10С3		0,65	2	25	36	350	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Ковалівське	32	1	3,6	1	2,4	2,4	10С3+ДП1+БП1+ОС		0,7	1	29	36	460	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	22	Немає	
Ковалівське	68	6	9,8	-	9,8	9,8	10С3		0,8	1	24	26	410	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	20	Немає	
Ковалівське	71	9	1,2	-	1,2	1,2	10С3		0,7	1	27	30	420	4	ВСР	Хвороби,стовбурові шкідливки	23	Немає	
Всього:			19,0		16,8	16,8													
РАЗОМ			470,1		292,5	292,5													

26 06. 2024 року

Директор філії "Городнянське лісове господарство"

Васентин РЕУЦАНІН

Погоджено:
 Директор Державного спеціалізованого лісового підприємства
 "Харківлісозв'язку"
 Д.О. Ватуркін
 05.09.2024 року

Погоджено:
 Директор Рівненського регіонального управління
 лісового господарства
 С.М. Анніщенко
 05.09.2024 року

Перелік

заявля з поліпшення санітарного стану лісів

Державне (приватне)	Номер кварталу	Номер вилізу	Площа вилізу	Номер підвилізу	звітність	у тому числі площа, мовлена для експлуатації	схема	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метри	середній діаметр, сантиметри	запас дровостану, куб метри на 1 гектар	Категорія заповненості	Вид заповнення	Причина призначення мовлого	Середній запас дровостану, що оплачує врубання, куб метри на 1 гектар	Навантаження тварин і рослин заповненості до Червоної книги України
Городищенське ур. Миса-Шаповалівщина	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Векотів	50	10	10,5	-	10,5	10,5	10СЗ+ДЗ	75	0,7	1А	27	36	430	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Моложавське	62	1	2,2	6	2,2	2,2	8СЗК2ВН1	51	0,8	1А	22	24	340	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	20	Немає
Моложавське	84	2	5,2	-	5,2	5,2	10СЗ+ВН+ДЛЕ	59	0,86	1А	23	22	420	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Моложавське	49	1	7,8	-	7,8	7,8	9СЗКНП1	54	0,7	1А	24	28	340	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Моложавське	60	17	7,7	6	3,1	3,1	10СЗ+ДЗ+ВН+КНП	82	0,7	1А	29	36	450	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Немацьке	11	10	4,6	3	0,9	0,9	7СЗДЗВН1	80	0,7	1А	29	36	330	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	30	Немає
Немацьке ур. Кішова	101	3	39,5	7	4,7	4,7	10СЗ+ВН+ДЛЕ+ДЗ+ВН+ОС	82	0,54	1А	28	36	338	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Немацьке ур. Кішова	102	3	12,5	4	1,5	1,5	10СЗ+ВН+ОС	81	0,6	1А	28	40	385	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Немацьке ур. Кішова	108	8	5,3	-	2,9	2,9	10СЗ+ВН	90	0,5	1	27	40	300	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Немацьке ур. Кішова	112	7	3,3	-	3,3	3,3	10СЗ+ВН+С+АКВ	72	0,7	1А	28	32	450	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	35	Немає
Векотів	78	18	3,1	-	3,1	3,1	10СЗ+ВН	75	0,8	1	23	30	405	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Рубізна ур. Бондаренко-Глинціше	81	11	18,8	-	18,8	18,8	8СЗВН+ОС+ДЗ	80	0,6	1	26	32	330	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Рубізна ур. Ліса Гора	94	10	1,9	-	1,9	1,9	8СЗ1ОС1ВН1	65	0,8	1	24	30	420	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	30	Немає
Рубізна ур. Ліса Гора	94	12	17,0	-	17,0	17,0	9СЗ1ВН1	60	0,7	1А	25	30	360	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Рубізна ур. Ліса Гора	94	14	3,7	-	3,7	3,7	10СЗ	70	0,7	1А	26	32	420	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	30	Немає
Векотів	24	5	3,5	-	3,5	3,5	7СЗ1ДЗВН1ОС+НЗ	63	0,8	1А	26	32	410	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Тупичівське	25	5	3,5	-	3,5	3,5	8СЗ2ДЗ+ВН+АКВ	56	0,8	1А	24	30	375	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	20	Немає
Тупичівське	25	6	8,4	-	8,1	8,1	9СЗ1ДЗ+ВН+АКВ	72	0,7	1Б	30	40	470	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	25	Немає
Тупичівське	77	25	2,4	-	2,4	2,4	8СЗ1ВН1ЕВН1	61	0,8	1А	25	30	400	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	20	Немає
Векотів	29	14	4,0	-	4,0	4,0	10СЗ+ВН+АКВ+ОС	80	0,8	1А	28	32	467	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Тварюватинське ур. Ст. Рудинська діля	81	11	5,1	-	5,1	5,1	8СЗ2ВН1	80	0,7	1А	28	36	385	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Старобудинське ур. Кайориха	81	11	1,8	-	1,8	1,8	9СЗ1ВН1+ДЗ	70	0,7	1	25	30	370	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	10	Немає
Старобудинське ур. Кайориха	82	3	17,0	-	17,0	17,0	9СЗ1ДЗ+ВН+ОС	70	0,7	1А	27	30	365	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Старобудинське ур. Кайориха	85	1	5,1	-	5,1	5,1	10СЗ+ВН+АКВ	75	0,7	1А	27	32	420	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Старобудинське ур. Кайориха	85	2	1,0	-	1,0	1,0	10СЗ+ВН+ДЗ	75	0,6	1	26	32	340	3	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	10	Немає
Векотів	11	2	10,0	-	6,0	6,0	10СЗ+ВН+АКВ	90	0,6	1А	30	36	390	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Олександрівське	34	15	2,1	-	3,1	3,1	5ДЗВН1С1ОС1КНП+НЗ	85	0,7	1	27	28	330	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Олександрівське	41	25	4,7	-	2,0	2,0	8СЗ(85)ДЗ(3(65)	83/85/65	0,6	1	28	36	370	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	15	Немає
Олександрівське	41	27	3,8	-	3,5	3,5	8СЗ2ДЗ+ВН+ВН1	67	0,7	1Б	28	30	430	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	12	Немає
Олександрівське	77	3	4,8	-	4,8	4,8	10СЗ+ВН	90	0,6	1	27	32	335	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	12	Немає
Олександрівське	77	7	7,6	-	1,8	1,8	7СЗ(100)СЗ(5)ВН1	100/5/90	0,6	1	27	44	310	4	ВСП	Хворобні, стовбурові шкідливки	12	Немає

Потримувач:
 Державного спеціалізованого лісового господарства "Харківлісгоспхліст"
 Д.О. Вигурчак
 2024 року

Перелік

законів з поліпшення санітарного стану лісів

філії "Городнянське лісове господарство" ДП "Ліс України" на 2024 рік

Потримувач:
 Національного міжрегіонального управління управління лісового та сільськогосподарського призначення
 С.М. Андійченко
 2024 року

№	Назва лісової ділянки	Площа лісової ділянки, га							Всього	Категорія земельності	Вид землеволодіння	Примітки	Орієнтовний запас лісового, що знаходиться в межах ділянки, куб. метра на 1 га	Накритість території лісовою рослинністю на Червоній книжці України		
		всього	лісової	для ведення лісового господарства	для ведення сільськогосподарського господарства	для ведення інших господарств	для ведення інших господарств	для ведення інших господарств								
1	1	15	2	4	5	6	7	14,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	не виявлено
Всього		15	2	4	5	6	7	14,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	не виявлено

19.05. 2024 року

Директор філії "Городнянське лісове господарство"

Васентин РЕУЦЬКИЙ

ПОГОДЖУЮ:
 Директор Державного скарбівляного лісового господарства
 підприємства "Харківлісгоспдир" -
 Д. О. Ватуркін

заклад з поділення сабтарного стану лісу
 філії "Городишанське лісове господарство" ДП "Ліси України"
 Чернівецька область на 2024 рік

Перелік

ПОГОДЖУЮ:
 Начальник Підприємства міжрегіонального управління лісового та
 мисливського господарства
 С. М. Аніщенко
 09.09.2024 року

Рішення (Прочити)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу	Номер підвиділу	Площа лісового, гектарів		Категорія лісовидів за типом лісу	Кордон лісового господарства	він_показ	повнота	бонітет	середня висота, метри	середній діаметр, сантиметри	вік лісу, років	Категорія якості	Вид заповнення	Примітки	Орієнтовний запас лісу, куб. метри на 1 гектар	Наявність тварин і рослин занесених до Червоної книги України
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Невизначене	111	25	6,0	2	1,0	1,0	10СЗ+ДЗ+АКБ	80	0,70	1А	28	36	440	4	ССР	дворі та ступінні ліси	312	лісові	
Невизначене	107	12	14,5	4	0,7	0,7	9СЗ1АКБ+ДЗ+ВЛ+ОС	80	0,70	1А	28	36	370	4	ССР	дворі та ступінні ліси	193	лісові	
Невизначене	112	6	28,0	3	0,5	0,5	10СЗ+ДЗ+ВЛ+ОС+13+АКБ	80	0,70	1А	29	36	460	4	ССР	дворі та ступінні ліси	376	лісові	
Невизначене	112	7	3,3	1	0,5	0,5	10СЗ+ВРС+АКБ	72	0,70	1А	28	32	450	4	ССР	дворі та ступінні ліси	374	лісові	
Всього:	105	15	7,5	2	2,7	2,7	10СЗ+ОС	65	0,70	1А	26	32	400	4	ССР	дворі та ступінні ліси	520	лісові	
Усього лісових	105	21	1,1	1	0,4	0,4	9СЗ1ВЛ	32	0,70	1Б	17	16	200	4	ССР	дворі та ступінні ліси	210	лісові	
Усього лісових	107	3	36,5	9	0,4	0,4	10СЗ+ДЗ+ВЛ+ОС	85	0,70	1А	29	40	450	4	ССР	дворі та ступінні ліси	435	лісові	
Усього лісових	113	2	8,9	3	0,2	0,2	10СЗ	85	0,70	1А	28	32	445	4	ССР	дворі та ступінні ліси	520	лісові	
Усього лісових	113	2	8,9	4	0,2	0,2	10СЗ	85	0,70	1	28	32	445	4	ССР	дворі та ступінні ліси	490	лісові	
Усього лісових	113	4	21,3	8	0,3	0,3	10СЗ+ДЗ	87	0,70	1	28	32	450	4	ССР	дворі та ступінні ліси	340	лісові	
Усього лісових	113	6	2,4	3	0,4	0,4	8СЗ1ВЛ+ВЛ+ДЗ	46	0,80	1А	20	22	300	4	ССР	дворі та ступінні ліси	423	лісові	
Усього лісових	113	7	2,3	2	0,8	0,8	8СЗ2ВЛ	30	0,70	1Б	16	18	180	4	ССР	дворі та ступінні ліси	220	лісові	
Усього лісових	114	1	3,7	1	0,4	0,4	10СЗ	85	0,60	1	28	36	370	4	ССР	дворі та ступінні ліси	163	лісові	
Усього лісових	114	4	25,7	1	0,4	0,4	10СЗ+ОС+ВЛ	87	0,70	1А	30	40	500	4	ССР	дворі та ступінні ліси	273	лісові	
Всього	170,1	-	6,4	6,4	6,4	6,4													

Директор філії "Городишанське лісове господарство"

Василий РЕВУЦЬКИЙ

31.08.2024 року

Д.О. Батуркін
2024 року

Перелік
ляхів з поліпшення санітарної стану діляк

Погодуючи: С.М. Анніщенко
16
10.2024 року

Навчальний інститут державного управління лісового та мисливського господарства

Ділячка (брушви)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу	Номер підвиділу	Висота лісової маси:		склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метри	середній діаметр, сантиметри	запас дровостою, куб метри на 1 гектар	Категорія захисності	Вид заповнення	Причини призначення заходу	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубанню, куб метри на 1 гектар	Наявність тварин і рослин занесених до Червоної книги України
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації												
Городишанське	107	4	21,0	-	21,0	21,0	10С+Вл,Дл,Ос	90	0,70	1	29	38	450	2	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Городишанське	91	2	5,2	-	5,2	5,2	10С+Вл	90	0,60	1	26	36	340	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Виділо:	26,2	-	26,2	-	26,2	26,2	10С+Вл	70	0,70	1А	26	30	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Моложавське	31	8	3,0	-	3,0	3,0	10С+Вл	54	0,80	1	21	20	340	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Моложавське	62	13	1,0	2	0,5	0,5	10С+Вл	75	0,70	1А	29	36	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Виділо:	4,0	-	4,0	-	4,0	4,0	8С2Дл+Тз	80	0,70	1А	28	36	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Невільницьке	38	17	1,8	-	1,8	1,8	8С3Дл+Вл	73	0,80	1А	29	36	430	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Невільницьке	48	17	4,8	-	4,8	4,8	7С3Вл+Дл+Ос	75	0,70	1А	29	36	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Невільницьке	78	17	13,1	-	13,1	13,1	8С2Вл+Вл+Тз	80	0,70	1А	28	36	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	30	не виявлено
Невільницьке	80	1	2,9	-	2,9	2,9	8С2Вл+Вл+Тз	70	0,80	1А	26	30	375	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Невільницьке	96	12	4,3	-	4,3	4,3	8С2Вл+Вл+Тз	70	0,80	1А	26	30	375	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Виділо:	26,9	-	26,9	-	26,9	26,9	8С2Вл+Ос	70	0,80	1А	26	30	410	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Рубіжне	94	3	8,6	-	8,6	8,6	7С3Вл	70	0,80	1А	26	30	375	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Рубіжне	94	4	2,2	-	2,2	2,2	7С2Вл+Дл+Вл	76	0,70	1	25	32	330	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Рубіжне	97	14	2,7	-	2,7	2,7	10С+Вл+Дл+Вл	72	0,70	1А	27	32	425	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Виділо:	47	15	18,5	2	18,5	18,5	9С1Вл+Дл+Ос	66	0,80	1Б	28	32	445	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Тупичівське	47	15	18,5	2	18,5	18,5	10С+Вл	75	0,70	1	24	26	365	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Тупичівське	96	8	21,5	2	21,1	21,1	10С+Вл	90	0,60	1	27	40	360	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	25	не виявлено
Виділо:	40,0	-	40,0	-	39,6	39,6	7С3Вл+Дл	65	0,60	1А	27	30	360	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Старобудинське	48	11	2,5	-	2,5	2,5	8С1Дл+Вл+Вл	72	0,70	1	25	28	340	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	7	не виявлено
Старобудинське	83	3	4,0	-	4,0	4,0	10С+Вл	63	0,60	1	23	32	280	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	10	не виявлено
Старобудинське	83	9	9,6	-	9,6	9,6	10С+Вл	77	0,70	1А	28	28	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Старобудинське	91	12	8,4	2	8,1	8,1	10С+Вл	81	0,70	1	26	28	400	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	10	не виявлено
Старобудинське	91	13	1,3	-	1,3	1,3	7С3Вл	71	0,70	1	25	28	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	15	не виявлено
Виділо:	14	13	3,5	-	3,5	3,5	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Чудівське	19	19	3,6	-	3,6	3,6	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Чудівське	32	7	4,3	-	4,3	4,3	10С+Вл	71	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Чудівське	49	2	6,1	-	6,1	6,1	7С3Вл(70)Вл(С)Ос	85	0,70	1А	29	36	450	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Чудівське	52	5	1,1	-	1,1	1,1	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Чудівське	29	5	4,1	-	4,1	4,1	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Виділо:	29	5	4,1	-	4,1	4,1	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено
Виділо:	24,7	-	24,7	-	24,7	24,7	10С+Вл	70	0,70	1	22	26	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливки	20	не виявлено

Описание	96	6	0,7	-	0,7	0,7	6,5	6,5	0,7	95	0,60	1	27	36	294	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	35	не виявлено	
Всього:	96	6	0,7	-	0,7	0,7	6,5	6,5	0,7	95	0,60	1	27	36	294	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	35	не виявлено	
Римские	60	10	2,0	-	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	65	0,90	1a	26	28	510	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	10	не виявлено	
Римские	72	19	4,3	2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	90	0,70	1	28	38	445	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	18	не виявлено	
Римские	104	3	3,0	3	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	60	0,80	1b	27	30	455	3	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	10	не виявлено	
Римские	27	11	6,8	3	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	90	0,70	1	29	40	460	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	15	не виявлено	
Всего:			16,1		10,4	10,4	10,4	10,4	10,4												
Нико-Римские	93	10	20,0	-	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0	95	0,80	1	29	40	480	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	15	не виявлено	
Всего:			20,0		20,0	20,0	20,0	20,0	20,0												
Дюбинские	37	5	8,6	4	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	81	0,70	1	27	36	420	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	15	не виявлено	
Дюбинские	40	5	1,8	-	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	55	0,80	1a	22	28	365	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	20	не виявлено	
Дюбинские	41	1	2,5	-	2,5	2,5	2,5	2,5	2,5	55	0,80	1a	22	28	365	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	20	не виявлено	
Дюбинские	54	7	24,4	6	1	1	1	1	1	90	0,70	1	29	34	460	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	20	не виявлено	
Дюбинские	68	12	1,3	-	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	90	0,70	1	29	32	380	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	15	не виявлено	
Дюбинские	78	25	5,7	3	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	85	0,80	1	28	36	500	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	15	не виявлено	
Дюбинские	94	36	1,2	-	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	57	0,80	1a	23	28	370	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	20	не виявлено	
Всего:			45,5		10,4	10,4	10,4	10,4	10,4												
Компильские	20	10	1,5		1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	70	0,60	2	21	24	260	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	43	не виявлено	
Компильские	59	8	2,1		2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	85	0,60	1a	29	32	400	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	44	не виявлено	
Компильские	59	12	3,9		3,9	3,9	3,9	3,9	3,9	85	0,65	1a	29	32	400	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	40	не виявлено	
Компильские	70	8	2,3		2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	70	0,80	1	25	26	360	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	25	не виявлено	
Компильские	62	8	4,0		4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	54	0,80	3	13	24	180	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	44	не виявлено	
Компильские	62	10	4,2		4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	57	0,80	2	18	22	240	4	СРВ	инфекции хвороби, стовбурни шкідливі	45	не виявлено	
Всего:			18,0		18,0	18,0	18,0	18,0	18,0												
РАЗОМ			237,1		185,8	185,8	185,8	185,8	185,8												

Директор філії "Гродненське лісове господарство"

Вячеслав ПЕВЦОВИЧ

21.04. 2024 року

Погоджено:
 Начальник Підприємства лісового господарства "Харківлісзахист"
 Д.О. Ватуркін
 2024 року

Перелік

заходів з поліпшення санітарного стану діляк
 діляк "Городнянське лісове господарство" ДП "Ліси України" Чернігівської області 2024 рік

Погоджено:
 Начальник Підприємства лісового господарства
 лісового господарства "Харківлісзахист"
 С.М. Аніщенко
 2024 року

Лісово (приміт)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		склад	Застосовувані показники							Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубанню, куб. метра на 1 гектар	Наявність тварин і рослин занесених до Червоної книги України
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації		вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревини, куб. метра на 1 гектар						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Городнянське	55	1	4,0	-	4,0	4,0	9С3ІВп	70	0,70	16	29	36	430	2	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	25	не виявлено	
Городнянське	117	17	4,7	-	4,7	4,7	10С3+Вп	70	0,70	1	25	32	380	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	12	не виявлено	
Городнянське	119	1	4,6	-	4,6	4,6	10С3+Вп	75	0,82	1	26	32	480	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	15	не виявлено	
Всього:			13,3		13,3	13,3													
Моложанське	71	12	7,5	-	7,5	7,5	10С3+Вп	70	0,80	18	26	28	490	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Моложанське	63	9	2,2	-	2,2	2,2	10С3+Вп	39	0,80	18	19	22	280	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	15	не виявлено	
Моложанське	10	5	6,6	-	6,6	6,6	9С3ІВп+Ос	61	0,70	1А	26	28	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	15	не виявлено	
Всього:			16,3		16,3	16,3													
Неклянівське	67	13	4,1	-	4,1	4,1	8С3Дп+Дп+Вп+Ос	75	0,70	1А	28	32	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Неклянівське	68	10	1,5	-	1,5	1,5	9С3ІВп+Дп	75	0,70	1А	29	36	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Неклянівське	96	2	12,1	-	12,1	12,1	9С3ІВп+Вп+Ос+МдБ	75	0,70	1А	27	32	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	25	не виявлено	
Всього:			17,7		17,7	17,7													
Рубанке	101	5	15,8	-	15,8	15,8	7С3Вп	80	0,70	18	28	36	370	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	30	не виявлено	
Всього:			15,8		15,8	15,8													
Тупинське	86	1	30,7	2	27,7	27,7	10С3+Вп+Ос	90	0,70	1	28	40	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Тупинське	22	13	2,1	-	2,1	2,1	8С3Дп+Ос+Дп+Т3	65	0,70	18	25	36	360	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Всього:			32,8		29,8	29,8													
Чудилівське	51	2	6,4	-	6,4	6,4	10С3+Вп	70	0,70	1	23	26	340	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	10	не виявлено	
Чудилівське	51	3	0,5	-	0,5	0,5	10С3+Вп	53	0,80	1	19	22	300	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	
Чудилівське	91	12	14,4	-	14,4	14,4	8С3Дп	53	0,80	1	21	24	290	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	10	не виявлено	
Чудилівське	51	1	2,0	-	2,0	2,0	9С3ІВп	70	0,70	2	21	28	270	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	15	не виявлено	
Всього:			23,3		23,3	23,3													
Олександрівське	34	16	4,3	-	4,3	4,3	8С3Дп+Кп+Вп	65	0,80	1	27	32	410	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	10	не виявлено	
Всього:			4,3		4,3	4,3													
Одешянське	31	4	3,9	2	1,7	1,7	8С3Дп+Вп	90	0,70	1	27	36	360	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	23	не виявлено	
Одешянське	72	19	1,4	-	1,4	1,4	7С3Дп+Т3	100	0,65	1	29	44	285	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	18	не виявлено	
Одешянське	82	11	1,3	-	1,3	1,3	9С3ІВп+Дп	75	0,85	1А	27	36	475	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	22	не виявлено	
Одешянське	93	24	1,7	2	1,4	1,4	9С3ІВп	50	0,80	1А	22	24	335	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідники	20	не виявлено	

Ординське	55	10	3,6	2	1,5	1,5	9С1, а+Вн	75	0,70	1	23	28	350	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	18	не виявлено
Ведото:			13,7		11,6	11,6												
Ришніське	31	3	9,2	2	6,3	6,3	10С1	96	0,60	1	28	40	385	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	11	не виявлено
Ришніське	67	11	2,2		2,2	2,2	9С1+Вн	80	0,70	1	27	40	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	15	не виявлено
Ришніське	95	8	6,2		6,2	6,2	10С1+Вн	80	0,70	1	30	36	445	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	15	не виявлено
Ришніське	24	17	3,1		3,1	3,1	10С1+Вн+Авб	85	0,70	1	28	32	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	10	не виявлено
Ведото:			20,7		6,3	6,3												
Ново-Ришніське	89	3	7,4	1	7,1	7,1	10С1+Дл+Вн	63	0,80	1	27	30	480	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	45	не виявлено
Ново-Ришніське	90	8	9,9		9,9	9,9	10С1	105	0,70	1	28	40	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	35	не виявлено
Ведото:			17,3		17,0	17,0												
Добрянське	16	2	3,2		3,2	3,2	10С1	68	0,80	1	19	20	300	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	15	не виявлено
Добрянське	68	10	4,6		4,6	4,6	5С1(60)Дл1ВнС1(80)	73	0,80	1	23	28	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	30	не виявлено
Добрянське	72	6	4,8		4,8	4,8	10С1+Вн+Дл	75	0,80	1	23	28	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	15	не виявлено
Добрянське	27	8	13,0	1	10,2	10,2	10С1+Вн+Дл	100	0,60	1	30	36	420	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	15	не виявлено
Ведото:			25,6		10,2	10,2												
Комарнське	49	24	3,2		3,2	3,2	10С1+Дл	62	0,80	1	24	26	410	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	42	не виявлено
Комарнське	69	5	12,0		12,0	12,0	10С1+Дл+Вн	62	0,80	1	25	26	435	4	СРВ	інфекційні хвороби, стоматити, шкарлатина	10	не виявлено
Ведото:			15,2		15,2	15,2												
РАЗОМ			251,0		202,3	~~202,3~~	242,2											

Директор філії "Ординське лісове господарство"

Васентин РЕЗУЦЬКИЙ

18.12. 2023 року

Директор Державного підприємства лісового господарства
 "Львівський держлісгосп"
 Д.О. Ватуркін
 12 лютого 2024 року

Порядково:
 Назначили Північного регіонального управління лісового та мисливського господарства
 С.М. Аніщенко
 12 лютого 2024 року

Порядково:
 Назначили Північного регіонального управління лісового та мисливського господарства
 С.М. Аніщенко
 12 лютого 2024 року

закони з поліпшення санітарного стану діляк

Перелік

Ділячка (орієнтир)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу	Номер підвиділу	Площа намічаної, гектарів		склад	лісоводствознавчі дані										Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубанню, куб. метра на 1 гектар	Наявність уражень і рослин захворювань по Червоної книги України
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації		вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостою, куб. метрів на 1 гектар									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19				
Городищенське	96	6	25,5		25,5	25,5	9С31Вп+Ос	65	0,70	1А	26	30	380	2	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	13	не виявлено				
Всього:			25,5		25,5	25,5																
Молодальське	82	1	7,7		7,7	7,7	9С31Вп	50	0,70	1	18	18	230	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	10	не виявлено				
Всього:			7,7		7,7	7,7																
Невкляньське	44	10	2,5		2,5	2,5	9С31Вп	50	0,70	1Б	25	28	350	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	15	не виявлено				
Невкляньське	66	15	10,3		10,3	10,3	9С31Вп	75	0,60	1	23	32	325	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Невкляньське	102	1	1,8		1,8	1,8	10С3+Дп+Вп	81	0,50	1	26	36	290	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	23	не виявлено				
Всього:			14,6		14,6	14,6																
Рубальське	82	13	3,6		3,6	3,6	10С3+Вп	65	0,80	1	24	28	420	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	25	не виявлено				
Рубальське	101	3	6,2		6,2	6,2	9С31Вп+Впч	90	0,50	1	27	36	290	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Рубальське	105	10	3,3		3,3	3,3	10С3+Вп	61	0,70	1А	24	30	360	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	25	не виявлено				
Всього:			12,8		12,8	12,8																
Тупинське	35	7	16,0		16,0	16,0	9С31Вп+Впч	77	0,80	1А	28	32	450	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	15	не виявлено				
Тупинське	114	6	14,0		14,0	14,0	8С31Дп1Вп+Ос	60	0,80	1А	26	30	380	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Всього:			30,0		30,0	30,0																
Старобудівнянське	29	9	1,5		1,5	1,5	10С3+Авб	80	0,70	1А	28	30	420	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	40	не виявлено				
Старобудівнянське	29	13	14,0		14,0	14,0	9С31Вп+Ос+Авб	90	0,74	1А	28	34	440	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Старобудівнянське	42	4	3,6		3,6	3,6	10С3+Вп	65	0,60	1	24	28	300	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	15	не виявлено				
Старобудівнянське	45	4	6,0		6,0	6,0	10С3ж	75	0,70	1	25	30	370	3	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	40	не виявлено				
Всього:			27,1		27,1	27,1																
Чудилівське	3	15	10,7		10,3	10,3	10С3	70	0,80	1	25	28	440	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	10	не виявлено				
Чудилівське	3	16	2,7		2,7	2,7	10С3	58	0,80	1	20	24	325	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	10	не виявлено				
Чудилівське	26	6	13,1		13,1	13,1	10С3	70	0,80	1	23	28	390	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	15	не виявлено				
Всього:			26,5		10,3	10,3																
Олександрівське	2	30	2,5		2,5	2,5	10С3+Вп	90	0,90	1	28	32	360	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Олександрівське	38	23	1,7		1,7	1,7	10С3+Дп+Вп	80	0,70	1А	31	44	500	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	14	не виявлено				
Олександрівське	76	3	9,8		9,8	9,8	10С3	56	0,70	1А	23	28	350	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	10	не виявлено				
Всього:			14,0		14,0	14,0																
Олешинівське	20	41	1,6		1,6	1,6	7С3С3+Вп	80	0,70	2	23	30	335	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				
Олешинівське	30	11	1,9		1,9	1,9	9С31Вп	75	0,80	1	24	28	385	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	15	не виявлено				
Олешинівське	31	18	5,0		5,0	5,0	9С31Вп+Дп	100	0,60	1	27	40	337	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	10	не виявлено				
Олешинівське	35	24	1,6		1,6	1,6	10С3ж	51	0,83	1А	23	24	415	4	СРВ	інфекційні хвороби, стовбурові шкідливці	20	не виявлено				

Тупичівське	107	3	36,5	17,9	17,9	ТЗ+ДЗ+БП+ОС	85	0,7	1А	29	4	450	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	20	немає	
Тупичівське	111	3	3,8	3,8	3,8	ТЗ+ДЗ+АКБ+КЛП+ЯДЕ	72	0,6	1Б	31	36	405	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Тупичівське	111	6	2,1	2,1	2,1	10СЗ+ДЗ+АКБ+ТК	66	0,8	1А	26	32	460	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Тупичівське	111	8	4,5	4,5	4,5	10БП+СЗ	47	0,7	1Б	25	26	240	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Тупичівське	111	13	1,7	1,7	1,7	10СЗ+ДЗ	63	0,7	1Б	28	32	460	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	20	немає	
Тупичівське	112	1	3,0	3,0	3,0	10БП+СЗ	46	0,7	1Б	23	24	210	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Тупичівське	112	4	23,5	23,0	23,0	10СЗ+ДЗ+БП+ВЛЧ	85	0,7	1А	29	36	490	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Тупичівське	112	6	0,7	0,7	0,7	10СЗ	63	0,7	1А	26	32	380	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	20	немає	
Тупичівське	113	2	8,9	4,2	4,2	10СЗ	85	0,7	1	28	32	445	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	30	немає	
Тупичівське	113	4	21,3	7,1	7,1	10СЗ+ДЗ	87	0,7	1	28	32	450	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	20	немає	
Тупичівське	113	5	1,2	1,2	1,2	5ВЛЧ+БП	30	0,8	1А	19	20	210	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	25	немає	
Тупичівське	113	6	2,4	1,0	1,0	8СЗ1ЯДЕ+БП+ДЗ	46	0,8	1А	20	22	300	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	25	немає	
Тупичівське	113	7	2,3	0,8	0,8	8СЗ2БП	30	0,7	1Б	16	18	180	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	20	немає	
Тупичівське	114	1	3,7	3,3	3,3	10СЗ	85	0,6	1	28	36	370	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	15	немає	
Тупичівське	114	4	25,7	5,3	5,3	10СЗ+ОС+БП	87	0,7	1А	30	40	500	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	25	немає	
Тупичівське	114	8	5,8	5,8	5,8	8СЗ2БП+ВЛЧ	30	0,7	1А	15	16	170	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	15	немає	
Всього			209,3	138,0	138,0													
Олешнянське	13	23	6,1	6,1	6,1	10СЗ+БП	48	0,8	1Б	23	24	390	4	ВСР	аварії, стихійні лиха	10	немає	
Всього:			6,1	6,1	6,1													
РАЗОМ			283,9	188,6	188,6													

Директор філії "Городишківське лісове господарство"

Валентин РЕУЦЬКИЙ

02.08, 2024 року

Погоджуємо:

Директор Державного спеціалізованого лісового господарства
 Чернівецької області
 "Держлісгосп"
 Підприємство "Держлісгосп"
 №21205388

Д.О. Батуркін
 2024 року

Погоджуємо:

Начальник Північного міжрегіонального управління
 лісового та мисливського господарства

С.М. Аніщенко
 03.09.2024 року

Лісництво (сучасне)	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар	Категорія захисності	Вид запланованих заходів	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубанню, куб. метрів на 1 гектар	Наявність тварин і рослин занесених до Червоної книги України	
					загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації													
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Моложавське	20	6	5,8	1	1,5	1,5	8БП1ДЗ1ОС+ВЛЧ	40	0,7	1	15	16	120	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	30	немає	
Моложавське	21	4	0,6	1	0,6	0,6	10Б1	49	0,8	1А	22	18	230	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Всього:			6,4		2,1	2,1													
Невклянське	107	12	14,5		7,4	7,4	9С31АКБ+ДЗ+ВЛ+ОС	80	0,7	1А	28	36	370	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	35	немає	
Невклянське	107	9	2,6		2,6	2,6	8БП2АКБ	44	0,7	1А	20	20	170	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Невклянське	107	10	2,3		2,3	2,3	9С31АКБ+ВЛ	75	0,6	1А	29	32	340	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	35	немає	
Невклянське	111	5	1,1		1,1	1,1	10С3+ВЛ	28	0,7	1А	13	18	150	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Невклянське	112	1	2,1		0,5	0,5	10С3+ДЗ+ВЛ+ОС+АКБ+ГЗ	80	0,7	1А	29	36	460	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	55	немає	
Невклянське	111	25	6,0		2,5	2,5	10С3+ДЗ+АКБ	80	0,7	1А	28	36	440	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	35	немає	
Невклянське	111	22	3,6		1,5	1,5	10С3+ВЛ+ВЛЧ	75	0,7	1Б	30	36	480	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	55	немає	
Невклянське	111	1	0,4		0,2	0,2	10С3+ДЗ+ВЛ+ОС+ГЗ+АКБ	70	0,7	1А	28	36	440	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	40	немає	
Невклянське	112	6	28,0		23,3	23,3	10С3+ДЗ+ВЛ+ОС+ГЗ+АКБ	80	0,7	1А	29	36	460	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	55	немає	
Невклянське	111	7	1,5		1,0	1,0	10С3+ДЗ+ВЛЧ	75	0,7	1А	28	36	440	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	30	немає	
Всього:			62,1		42,4	42,4													
Тупичівське	105	13	6,7		6,4	6,4	7С32АКБ+ВЛ	47	0,8	1	19	20	230	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Тупичівське	105	15	7,5		6,6	6,6	10С3+ОС	65	0,7	1А	26	32	400	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	20	немає	
Тупичівське	105	16	1,7		1,7	1,7	4С35БП1АКБ	47	0,7	1А	20	22	200	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Тупичівське	105	19	3,2		1,8	1,8	10С3+ДЗ	86	0,7	1	28	36	450	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	25	немає	
Тупичівське	106	1	30,0		23,0	23,0	10С3+ДЗ+ОС+ВЛ	75	0,7	1А	29	40	470	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	20	немає	
Тупичівське	106	5	4,1		4,1	4,1	6С32БП1ДЗ1ОС	80	0,7	1А	28	32	370	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Тупичівське	106	6	3,0		3,0	3,0	6С34ОС+ДЗ	62	0,7	1	22	26	320	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	
Тупичівське	106	7	6,0		6,0	6,0	5ДЦР5ВЛ+С3+ЛП1Д+АКБ	38	0,7	1Б	20	20	200	4	ВСР	аварії, стійкі ліси	15	немає	

заходів з поліпшення санітарного стану лісів
 "Ліси України" Чернівецької області на 2024 рік

Перелік